

Табела 5.2. Спецификација предмета
 Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Анатомија и физиологија
Наставник/наставници: Миленковић М. Сања, Миланов З. Марко
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 6
Услов: /
Циљ предмета Стицање знања о грађи и функционалним процесима у организму, њиховој међусобној зависности и зависности од утицаја спољашњих фактора, као и функционисање организма као целине у нормалним условима.
Исход предмета Стечена знања из анатомије и физиологије омогућавају студенту да прати и разуме остале медицинске предмете, које проучава у току студија. Ово се нарочито односи на клиничке предмете, који се баве поремећајима физиолошких процеса и њиховим лечењем. Студенти ће бити у стању да науче грађу људског тела и да је примене у свакодневной пракси коју обављају.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод у анатомију. Основна анатомска номенклатура. Општа остеологија. Општа артрологија. Општа миологија. Општа ангиологија. Општа неурологија. Кости и зглобови главе, тупа и екстремитета. Мишићи главе и врата, тупа и екстремитета. Инервација. Анатомија респирацијског и кардиоваскуларног система. Анатомија дигестивног и уринарног система. Анатомија гениталног система мушкарца и жене. Анатомија чула. Анатомија нервног система. Увод у физиологију. Функционална организација људског организма и појам унутрашње средине. Органи и органски системи. Телесне течности, њихове и карактеристике. Организација и функција ћелије, ћелијско дисање, транспорт супстанци кроз ћелијску мембрану. Мембрански потенцијали. Функционалне карактеристике коштаног и мишићног ткива. Физиологија крви. Крвне ћелије, крвне групе, хематолошки индекс. Физиологија кардиоваскуларног и респирацијског система. Физиологија дигестивног и ендокриног система. Физиологија уринарног и гениталног система. Физиологија чула. Физиологија нервног система. <i>Практична настава</i> Обрада претходно поменутих поглавља. Ткива. Кости. Равни и осе тела. Кости лица. Кости крова лобање. Мишићи. Срце. Крвни судови. Лимфни судови и лимфни органи. Органи грудне дупље. Плућа. Органи трбушне дупље. Уринарни органи. Полни органи. Ендокрине жлезде. Хормони. Нервни систем. Чула. Организација људског организма. Дефинисање унутрашње средине. Органи и органски системи. Телесне течности и карактеристике. Организација и функција ћелије, ћелијско дисање. Физиологија ћелијске мембране. Транспорт јона и молекула. Мембрански потенцијали. Функционалне карактеристике коштаног и мишићног ткива. Неуромускуларна трансмисија. Контракција мишића. Физиологија крви. Физичка својства циркулације. Улоге артеријског и венског система. Физиологија дигестивног и ендокриног система. Физиолошке основе функције и моторике гастроинтестиналног тракта. Секреторне функције дигестивног тракта. Варење. Увод у ендокринологију. Хормони хипофизе, тироидне жлезде, надбубрежне жлезде и панкреаса. Метаболизам калцијума и фосфата. Физиологија уринарног и гениталног система. Ренални проток, гломерулска филтрација и њихова контрола. Репродуктивне и хормонске функције жене и мушкарца. Физиологија чула. Физиологија нервног система. Технике узимања крви. Крвни размаз - бојење по Рарпенheim. Одређивање броја еритроцита, леукоцита, тромбоцита, леукоцитарне формуле и крвне групе. Мерење крвног притиска.

Аускултација срчаних тонова, ЕКГ. Спирометријски тестови, волумен проток кривуља, парцијални притисци кисеоника и угљендиоксида, функционални тестови респираторне функције. Испитивање функције јетре, ферменти варења, функција глатке мускулатуре дигестивног тракта. Испитивање физиолошких параметара бубрежне функције. Патолошки рефлекс, испитивање свести, ЕЕГ, СЕП, ВЕП. Перифирни рефлекс, тонус, трофика, сензибилитет. Функционална испитивања чула вида. Функционална испитивања чула слуха. Циркардијални ритмови. Физиологија сна.

Литература

1. Waugh A, Grant A. Ross & Wilson Anatomy and Physiology in Health and Illness 13th edition, Elsevier, New York, USA, 2019.
2. Спасовски Д. Функционална анатомија човека, 2.издање, Excelsior, Београд, 2019.
3. Netter FH. Atlas anatomije čoveka, Data status, Beograd, 2018.
4. Heylings D, et all. McMinn's Concise Human Anatomy, Second edition, 978-1-4987-8774-1, Taylor & Francis Group, NW, 2018.
5. Богдановић М. Анатомија и физиологија човека, Висока здравствена школа струковних студија, Београд - Земун, 2015.
6. Драганић В, Јеличић Н, Ђорђевић Љ, Радоњић В, Пејковић Б. Анатомија човека: приручник за практичну наставу, Медицински факултет, Београд, 2014.
7. Теофиловски-Парапид Г, Маликовић А. Анатомија човека, Дата статус, Београд, 2013.
8. Jovan Dimitrijevic, Christos G. Alexopoulos, Klinička anatomija čoveka sa citologijom, histologijom i embriologijom, Висока медицинска школа струковних студија Ћуприја, Ћуприја. 2011.
9. Плећаш Б. Скрипта за предавања „Физиологија - предавања 2011/2012“. II издање. Београд; 2011.
10. McCorry LK. Essentials of Human Physiology for Pharmacy. 2nd edition. Boca Raton: CRC PRESS, Taylor & Francis Group, 2009.
11. Barret KE, Barman SM, Boitano S, Brooks H. Ganong's Review of Medical Physiology. 23th ed. New York: McGraw Hill Lange, 2009.
12. Нунин Н. Водич кроз анатомију, Висока здравствено санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2008.
13. Guyton i Hall. Медицинска физиологија, XI издање, Савремена администрација, Београд, Србија, 2008.
14. Пешић В, Недељковић М. Приручник за практичну наставу из физиологије, Ауторско издање, Београд, 2007.
15. Јовановић С. Анатомски атлас, Научна КМД д.о.о, Београд, 2005.
16. Бошковић М.С. Анатомија човека: дескриптивна и функционална, Научна КМД д.о.о, Београд, 2005.
17. Т. М. Јовановић, Медицинска физиологија, Дефектолошки факултет, Београд, 2004.
18. Мрваљевић Д. Клиничка анатомија локомоторног система, Научна књига, Београд, 2003.

Број часова активне наставе: 6

Теоријска настава: 4

Практична настава: 2

Методе извођења наставе

Предавање, илустровано предавање, интерактивне групе, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Здравствена нега
Наставник/наставници: Миланов З. Марко, Крстић З. Александра
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 8
Услов: /
Циљ предмета -да се студенти оспособе да аналитички размишљају и формулишу своју сопствену филозофију здравствене неге и савремено сестринство. -да схвате и интегришу у корпус здравствене неге: дефиниције здравствене неге, науку о здравственој нези, интердисциплинарност здравствене неге, повезаност здравствене неге са другим наукама, циљеве здравствене неге, принципе, методе и стратешке приступе у здравственој нези. -да упознају сестринску документацију и примене је у свакодневной пракси, као и да знају разлоге за вођење сестринске документације, облике вођења и правила за вођење сестринске документације.
Исход предмета Студенти ће моћи да схвате и усвоје процес здравствене неге као метод рада у сестринској пракси, да усвоје дефиниције процеса здравствене неге, његову структуру и научну заснованост процеса. Тимски ће приступити унапређењу здравствене неге у примарној здравственој заштити, ако и у клиничко болничкој пракси, од пријема болесника до терминалне фазе болести. Студенти ће развити свест и прихватити одговорност за своје сопствено здравље и примену основних мера заштите на раду. Схватиће значај правилног вођења електронске медицинске документације.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод са заснивањем филозофије сестринства. Историјски развој здравствене неге. Шта је сестринство? Сестринска професија и континуирано образовање. Здравствена нега као део савременог сестринства. Теорије и теоријски модели у сестринству. Сестринске функције и компетенције Интердисциплинарност здравствене неге. Процес здравствене неге. Утврђивање потреба за здравственом негом: Прикупљање података, начини и процена прикупљања података. Дефинисање проблема, Сестринска дијагноза, Развој термина и класификација сестринских дијагноза. НАНДА листа и класификација. Планирање здравствене неге. Утврђивање приоритета; Постављање циљева и врсте циљева. Израда плана здравствене неге. Лекарски и сестрински налози. Извођење планираних активности; валидација плана, реализација. Евалуација здравствене неге. Документација здравствене неге. Упознавање студената са документацијом здравствене неге. Компјутеризовани систем вођења документације. Здравствена нега у примарној здравственој заштити. Међусекторска сарадња. Пријем болесника у болницу. Едукација пацијента и породице. Палијативна нега. Здравствена нега старих. Универзални проблеми здравствене неге. Главни фактори ризика код хроничних незаразних болести; улога медицинске сестре, превенција. <i>Практична настава</i> Утврђивање колаборативних проблема. Успостављање континуиране здравствене неге. Упознавање студената и активно учешће у различитим моделима пружања неге. Организовање радног дана службе здравствене неге. Јединица за интензивну негу. Стандарди здравствене неге. Критеријуми у здравственој нези. Норме (нормативи) и нормирање у сестринској пракси. Збрињавање умрлог. Препознавање фактора ризика код водећих болести и повреда. Успостављање интерактивног односа медицинска сестра-болесник. Пријем болесника у здравствену установу.

Превенција интрахоспиталних инфекција. Асепса, антисепса и стерилизација. Функционална болесничка постеља. Промена положаја, трансфер болесника. Праћење виталних функција. Мониторинг. Сестринске интервенције које се односе на негу, дијагностику и терапију. Исхрана. Нега непокретног болесника. Компликације инактивитета и превенција. Учесће болесника и чланова породице у нези. Лична заштита медицинских сестара. Документовање сестринских интервенција.

Литература

1. Стојадинов-Илић М. Секулић А, Јашовић Б. Здравствена нега (измењено и допуњено издање), Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2021.
2. Taylor C, Lynn P, Bartlett JL. Fundamentals of nursing: the art and science of person-centered nursing care. 9th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer, cop. 2019.
3. Patricia A. Potter, Anne Griffin Perry, Patricia A. Stockert, Amy M. Hall. Fundamentals of nursing. 9th ed. St. Louis, Missouri. : Elsevier, cop. 2017.
4. Стојадинов-Илић М. Здравствена нега, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2015.
5. Тијанић М, Ђурановић Д, Рудић Р, Миловић Љ. Здравствена нега и савремено сестринство, Научна КМД, Београд, 2010.
6. М.С. Ambrouz и сарадници: Сестринске процедуре, Дата Статус, Београд, 2010. (одабрана поглавља)
7. Ђорлука В, Петровић З, Алексић Ж, Пејовић Д, Ђерић М, Милошевић З. Стандардизоване активности здравствене неге и збрињавања пацијената– Водич за медицинске сестре-техничаре и бабице (друго допуњено издање), Удружење медицинских сестара и техничара КБЦ „Сестринство“ Београд, 2007.
8. Gulanick M, Myers J. L. Nursing Care Plans-Nursing Diagnoses and Intervention. 6th edition, Elsevier, Mosb, 2007.

Број часова активне наставе: 8	Теоријска настава: 5	Практична настава: 3	
Методе извођења наставе			
Предавање, метод посматрања, илустровано предавање, интерактивне групе, консултације, анализа документације, практични рад студената, рад у малим групама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	/
практична настава	20	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Исхрана и дијететика
Наставник/наставници: Пакић М. Снежана
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ:5
Услов: /
Циљ предмета Упознавање студената са фундаменталним и практичним знањима у области исхране и дијететике.
Исход предмета Студенти ће током наставе овладати предвиђеним знањима, вештинама и ставовима из области исхране и дијететике. Студенти ће бити у стању да разумеју основне појмове о храни и хранљивим материјама, њену повезаност са нормалним функционисањем организма као и основне вештине процењивања стања ухрањености и израде јеловника.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Хранљиве материје – врсте и улоге. Хранљиве материје – варење и метаболизам. Витамини у људској исхрани. Минерали и олигоелементи у људској исхрани. Енергетске потребе. Исхрана здравих особа. Енергетске потребе исхране код особа са напорним физичким радом. Врсте дијета. Медицинска нутритивна терапија (МНТ). Принципи планирања правилне исхране – Пирамида исхране. Медитеранска исхрана. Тањир здраве исхране. Исхрана у трудноћи и лактацији. Исхрана у периоду раста и развоја. Исхрана интернистичких болесника. Дијабетес мелитус, шећерна болест. Исхрана болесника у припреми за хируршке интервенције. Исхрана хируршких болесника у постоперативној фази. <i>Практична настава</i> Дијететска испитивања ухрањености. Анкета исхране. Принципи и одређивање енергетских потреба. Састављање дневног оброка за здраве и болесне особе. Принципи и одређивање енергетских потреба спортиста. Антропометријска мерења. Функционална испитивања. Принципи и одређивање енергетских потреба код особа са дијабетесом. Улога витамина и значај у људској исхрани. Улога минерала у метаболизму. Врсте исхране и потребе минерала према клиничким налазима. Принципи и одређивање енергетских потреба. Састављање оброка за здраве и болесне особе. Састављање оброка за здраве особе са напорним физичким радом. Дневне калоријске потребе. Дневне потребе минералних материја. Врсте дијета. Здравствени аспект дијеталне исхране. Састављање дневног оброка у периоду раста и развоја, трудноће и лактације. Састављање дневног оброка код интернистичких болесаника. Састављање оброка за дијабетичаре. Принципи правилне исхране и састављање “дневног оброка” за оболеле особе – посебни дијететски режими. Састављање оброка у постоперативној фази. Исхрана код оболелих од чира на дванаестопалачном цреву.
Литература 1. Пакић С, Војводић К. Исхрана и дијететика, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2019. 2. Новаковић Б, Исхрана и здравље, Универзитет у Новом саду, Медицински факултет, 2014. 3. Илић Б, Дијететика, Виша медицинска школа, Ћуприја, 2014. 4. Пакић С. Исхрана и дијететика, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2013.

5. Коцијанчић Р, Хигијена, Завод за уџбенике, Београд, 2009.			
6. Трбовић Б, Обрада намирница, Завод за уџбенике, Београд, 2009.			
7. Трбовић Б, Обрада намирница и припрема дијета - практикум, Завод за уџбенике, Београд, 2009.			
8. Николић М, Дијететика, Универзитет у Нишу, Медицински факултет, Ниш, 2008.			
Број часова активне наставе: 4		Теоријска настава:3	Практична настава:1
Методе извођења наставе			
Предавање, метод посматрања, илустровано предавање, интерактивне групе, консултације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра		
Назив предмета: Фармакологија		
Наставник/наставници: Милановић З. Анита		
Статус предмета: обавезан		
Број ЕСПБ: 5		
Услов: /		
Циљ предмета Студент стиче знања о лековима са аспекта: порекла, начина справљања и обликовања и исказивања жељених и нежељених дејстава у организму у терапији појединих обољења.		
Исход предмета Студенти ће моћи да примењују своја знања у пракси приликом поделе терапије у процесу свога рада.		
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Студенти се упознају са предметом кроз три образовне целине. У првом делу (општа фармакологија) подразумева дозе и дозирање лекова, затим ресорпцију, расподелу и елиминацију лекова из организма. У другом делу упознају се са применом лекова код разних обољења везаним за: нервни систем, кардиоваскуларни, респираторни, дигестивни, уринарни, крвни, итд. Препознају примену хормона и цитостатика у терапији. У трећем делу упознају се са разним облицима тровања (лекови, пестициди, хербициди, итд), примена лекова и помоћних лековитих средстава, нежељена дејства лекова и лековитих сусптанца, квантитативно приказивање графичких модела. <i>Практична настава</i> Фармацеутски облици лекова. Утицај холинергичких и антихолинергичких лекова на крвни притисак. Утицај адренергичких и антиадренергичких лекова на крвни притисак. Фармакологија психотропних лекова. Принципи анестезије. Клиничка фармакологија аналгетика, тровање морфином. Фармакотерапија артеријске хипертензије. Клиничка примена антиаритмика. Примена лекова у превенцији тромбоемболија. Принципи лечења бронхијалне астме. Основни принципи рационалне употребе антиинфективних лекова. Клиничка фармакологија антиинфективних лекова. Основни принципи лечења тровања		
Литература 1. Ђ. Стевановић; П. Милић; Ј. Јовановић Мирковић; В. Илић; Х. Алексопулос; Фармакологија са фармакокинетиком; Ћуприја: Висока медицинска школа струковних студија, 2019. 2. Х.П. Ренг, ур. Ранг и Дале: Фармакологија, 8. издање. Београд: Дата Статус, 2019. 3. Петровић Б, Вукомановић П. Фармакологија, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2018. 4. С. М. Јанковић; Приручник из фармакологије и токсикологије; Крагујевац: Факултет медицинских наука, 2013. 5. Јанковић С. Фармакологија и токсикологија, Медицински факултет Крагујевац, 2003. 6. Варагић В, Милошевић М. Фармакологија, Елит-медина, Београд, 2001.		
Број часова активне наставе: 5	Теоријска настава: 3	Практична настава: 2
Методе извођења наставе Предавање, илустровано предавање, интерактивне групе, консултације.		

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Хигијена и здравствено васпитање
Наставник/наставници: Пакић М. Снежана
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 5
Услов: /
Циљ предмета Изучавање хигијене као превентивне гране медицине има за циљ да оспособи студенте да феномене здравља и болести сагледавају са једног ширег, интердисциплинарног аспекта.
Исход предмета Способност студената да препознају здравствене потребе појединаца и заједнице у целини и да у складу са њима, могу да постављају и формулишу циљеве.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Хигијена и здравље. Квалитет ваздуха и његов значај за здравље. Време и клима. Хигијена земљишта. Хигијена воде. Хигијена насеља. Хигијена становања. Ментална хигијена. Појам и дефиниција здравственог васпитања. Савремени концепт здравља. Стил живота као огредница здравља. Промоција здравља. Планирање здравствено-васпитног програма. Комуникација у здравствено-васпитном раду. Здравствено васпитање кроз здравствено-васпитне интервенције. <i>Практична настава</i> Концепција здравственог васпитања у пракси Овладавање и практична примена здравствено васпитног метода, упознавање са њиховом применом у раду појединих здравствених установа. Метода животне демонстрације. Критички осврт. Планирање здравствено васпитног рада. Израда програма здравственог васпитања од стране мале групе студената; учествовање у његовом спровођењу; мониторинг и евалуација; подношење извештаја; анализирање од стране целе групе. Документација и извештавање у здравственом васпитању.
Литература 1. Пакић С. Стевановић С. Хигијена и здравствено васпитање, Висока здравствено санитарна школа струковних студија „Висан”, Београд, 2021. 2. Кекуш Д. Здравствено васпитање, треће издање, Дигитал Арт, Београд, 2014. 3. Стаменовић М, Здравствено васпитање, Висока медицинска школа струковних студија Ћуприја, Clipart, 2013. 4. Грбић Г. Хигијена и здравствено васпитање, скрипта, Висока здравствено санитарна школа струковних студија „Висан”, Београд, 2011. 5. Грбић Г. Здравствено васпитање, скрипта, Висока здравствено санитарна школа струковних студија „Висан”, Београд, 2009. 6. Церовић Б. Здравствено васпитање, скрипта, Висока здравствено санитарна школа струковних студија „Висан”, Београд, 2009. 7. Кекуш Д. Здравствено васпитање, ауторско издање, 2006. 8. Приручник „Васпитање за здравље кроз животне активности“, Министарство просвете и спорта Републике Србије, 2006. године.

9. Коцијанчић Р. и сар. Хигијена, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2002.
 10. Савићевић М. Хигијена, Медицинска књига, 1998.

Број часова активне наставе: 4	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2
---------------------------------------	-----------------------------	-----------------------------

Методе извођења наставе
 Предавање, илустровано предавање, интерактивне групе, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Социјална медицина и етика
Наставник/наставници: Стевановић Д. Славица
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 5
Услов: /
Циљ предмета Настава из овог предмета треба да омогући студентима да се упознају са значајем превентивног рада у медицини као и са организацијом здравствене службе у нашој земљи. Осим тога, задатак овог предмета је да пружи шира знања из области здравствене заштите становништва и о начинима праћења здравља становништва. Настава из овог предмета треба да омогући студентима усвајање етичких начела и принципе њихове практичне примене. Оспособљавање студената за критички однос према навикама, ставовима и различитим приступима пацијенту у циљу етичког приступа и изналажења решења у датој ситуацији. Оспособљавање студената да схвате значај професионалне тајне и професионалне етике.
Исход предмета Да науче основне појмове из социјалне медицине, неопходна за професију медицинска сестра. Усвајање и препознавање основних етичких принципа, неопходних за професију медицинска сестра, и поступање у складу са одговорностима које намеће одговарајући професионални ниво.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Дефиниција и садржаји социјалне медицине. Историјски развој социјалне медицине. Социјално-медицински метод. Јединице посматрања у социјалној медицини. Становништво. Групе - категорије становништва и њихове карактеристике. Породица и планирање породице. Теоријски концепт здравља. Фактори који утичу на здравље. Здравље као економска категорија. Заштита здравља у разним етапама развоја друштвене заједнице. Савремено гледање на здравствену заштиту. Основна начела и принципи здравствене заштите у Србији. Социјална заштита. Социјалне болести и њихове карактеристике: кардиоваскуларне болести, малигне болести, ментално здравље, реуматизам, заразне и паразитарне болести, туберкулоза, повреде и тровања, алкохолизам, наркоманија и друге болести зависности. Проституција, промискуитет, малолетничка деликвенција. Потхрањеност, хиповитаминоза, гојазност. Методологија рада на заштити здравља - однос индивидуалне и масовне дијагностике. Мерење здравственог стања становништва. Планирање здравствене заштите. Основне карактеристике здравствене службе у Србији. Мерење квалитета и ефикасности рада у здравству. Карактеристике нашег здравственог и социјалног законодавства. Међународна здравствена сарадња. Светска здравствена организација. Друге специјализоване организације Уједињених Нација. Међународни Црвени крст. Међународна класификација болести, повреда и узрока смрти. Социолошка генеза моралности: улога друштвеног система на формирање система вредности. Обичаји и морал, религија и морал, право и морал -разлике: обичајне, религијске, правне и моралне норме. Пранорме: норме првобитне заједнице. Историјат етичких учења: етичка учења античке Грчке (Сократ, Платон, Аристотел, хедонизам, стоицизам - клинички правац) етичка учења средњег и новог века (Спиноза, Рус, Кант, Шопенхауер, Ниче, утилитаризам), најновија етичка учења (Маркс, Енгелс, егзистенцијализам - Сартр). Српска етичка пракса. Позитивне и негативне психолошко моралне особине - врлине и мане. Карактеристике магијске медицине. Научна медицина. Хипократ, Сенека и Ларгус и њихов опис лекара. Хипократова заклетва. Кодекси. Интернационални кодекс медицинске етике. Женевска ревизија Хипократове заклетве. Кодекс етика здравствених радника Србије. Заклетва

Флоренс Најтингејл. Међународни кодекс етике здравствених радника. Етички став здравственог радника према болеснику: болесник као субјект лечења. Принципи комуникације здравствени радник болесник, вербална и невербална комуникација, трансфер и контратрансфер. Однос здравственог радника према болеснику у појединим гранама медицине - етичке специфичности у психијатрији, онкологији и однос према умирућем болеснику, етички однос према болесном детету, у гинекологији, према хендикепираном болеснику, етички проблеми у хирургији, проблеми комуникације са заразним болесницима. Велике и вечне етичке теме и дилеме: еутаназија, тајна експеримент. Врсте еутаназије и разлози против еутаназије. Професионална и службена тајна, подељена тајна, одавање тајне. Терапијски и нетерапијски експеримент. Хелсиншка декларација: етичко упутство за експерименте у медицини. Етички проблеми трансплантације органа, етички проблеми других иновација у медицини (вештачко осемењавање). Етички однос здравственог радника према другом здравственом раднику, етички принципи комуникације са породицом болесника. Етички проблеми здравственог просвећивања, етичке обавезе здравственог радника према друштвеној заједници. Етички аспекти и норме понашања у здравственој установи, етички проблеми савремене медицине: превенција, дијагноза, експертиза. Медицинско право: принцип самоодлучивања од стране болесника. Грешке у медицини и кривична одговорност здравствених радника.

Практична настава

Дефиниција, циљ, задатак и подручје рада социјалне медицине. Околина и здравље. Мере за очување и унапређење здравља. Мере за спречавање и сузбијање обољења. Мере за рано откривање, дијагностиковање и благовремено и ефикасно лечење. Мере рехабилитације. Здравље и квалитет живота. Здравствена заштита специфичних популационих група (предшколске деце, школске деце, омладине, жена, радника, старих лица. Функције породице и здравље њених чланова. Индикатори за процену породичног здравља. Права у социјалној заштити и социјалној сигурности. Установе социјалне заштите. Основна медицинска документација и помоћна средства за вођење евиденције: област опште медицине, област стационарне здравствене заштите. МКБ десета ревизија. Нивои шифрирања. Мерни инструменти за процену здравственог стања становништва. Приступ процени здравственог стања. Анализа закона о здравственој заштити. Планирање у здравственој заштити. Руковођење и управљање здравственим установама. Финансирање здравствених установа. Здравствени радници и сарадници. Немедицински радници. Стручна и научна усавршавања. Економика здравствене заштите. Здравствена технологија. Међународна здравствена сарадња. Демонстрација рада Градског завода за јавно здравље.

Литература

1. **Стевановић С. Вешовић Д. Социјална медицина са етиком, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан”, Београд, 2021.**
2. Жикић Б. Репродукција, маргиналност, ризик, Српски генеалошки центар, 2017.
3. Јањић М. и сар. Социјална медицина и медицинска екологија, ВМШСС Милутин Миланковић, 2016.
4. Марковић Д. Социјална екологија, Завод за уџбенике и наставна средства, 2015.
5. Симић С. Социјална медицина, МФ Београд, Libri MEDICORUM, 2012.
6. **Павлица Д. Социјална медицина са етиком, скрипта, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан”, Београд, 2010.**
7. Лазаревић А. Социјална медицина, Удружење „Правници за демокрају“, Београд, 2005.
8. Мићовић П, Џуџић В, Јањић М. Социјална медицина, Медицинска Књига Београд, 2003.
9. Марић, Ј. Медицинска етика. Varex, Београд, 2001.

Број часова активне наставе: 4

Теоријска настава: 2

Практична настава: 2

Методе извођења наставе

Предавање, метод посматрања, анализа документације, илустровано предавање, интерактивне групе, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Патологија са патофизиологијом
Наставник/наставници: Миленковић М. Сања
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 6
Услов: /
Циљ предмета Циљ предмета је да упозна студенте са морфолошким и патолошким променама ћелија, ткива, органа и система, и корелацијом ових промена са патофизиолошким процесима појединих болести и стања која ће бити подручје будућег рада здравственог радника.
Исход предмета Стицање неопходних знања за разумевање етиологије и патогенезе болести (главних механизма и узрока настанка болести). Познавање најчешћих поремећаја функције појединих органа и система органа и њихове најзначајније клиничке манифестације.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Материјал и метода изучавања у патологији. Болест, узроци и механизам настанка болести (етиологија и патогенеза). Поремећај и циркулација крви или лимфе. Анемија (општа и локална), крварење, тромбозе, емболија, едем и хидропс, дехидрација, хематогено метастазирање. Атрофија, значај и последице. Некрозе: исхемијска (инфаркт, гангрена) директна, запаљенска (алтернативна запаљења, гангренозна запаљења). Склероза (цироза) ткива и органа: ангиогена (васкуларна), репараторна, запаљенска. Хипертрофија. Дегенерације, таложење соли и стварање конкремената. Регенерација и поремећаји регенерације. Трансплатација (потпомагање процеса регенерације, замена појединих органа). Запаљења. Узроци, морфолошка подела, специфична и неспецифична запаљења. Тумори: дефиниција, подела и карактеристике бенигних и малигних тумора, малигна ћелија, подела малигних тумора, почетак и раст тумора, локално и опште дејство тумора, некроза и крвављење у малигним туморима, метастазирање малигних тумора. Специјална патолошка анатомија. Патологија централног нервног система и неуромишићних обољења. Патологија локомоторног апарата: гнојни остеомиелитис, туберкулозни остеомиелитис, рахитис, радијациони оститис, тумори костију, артритиси код реуматске грознице и реуматског артритиса, дегенеративне артропатије. Системске болести везивног ткива: системски еритематозни лупус, акутни реуматизам, реуматоидни артритис, полиартритис нодоза, склеродермија, Вагнерова грануломатоза (дерматомиозитис поменут раније). Обољења срца и крвних судова: ендокардитис, миокардитис и перикардитис. Cor pulmonale, инфаркт miokarda, артеритиси: абактеријски артеритиси. Неспецифични бактеријски артеритиси. <i>Meyartotisleutika. Tromboflebitis. Arterioskleroza.</i> Фактори ризика, инсуфиненција крвотока (шок, колапс). <i>Dijabetes mellitus.</i> Улкусне болести желуца и дуоденума (акутни стрес улкус, хронични пептични улкус). Вирусни хепатитис. Цироза јетре. Идиопатски улцерозни колитис. Акутна хронична инсуфицијенција бубрега. Пратни <i>nefritis</i>. Појам гломерулонефритиса и тубулоинтерстијског <i>nefritisa</i>. Дисеминова интраваскуларна коагулација (ДИК). Хемолитичко уремијски синдром. Болести радијације. <i>Практична настава</i> Практична настава прати теоријску. Нега, припрема болесника и болесничког материјала за функционалну дијагностику код обољења појединих система органа. Методе функционалне

дијагностике и клиничко хемијске, електрофизиолошке, ултрасонографске, цитолошке, хематолошке, патохистолошке и друге дијагностике и њихов значај.

Литература

1. Миленковић С. Патологија за студенте стоматологије, Стоматолошки факултет у Панчеву, Универзитет Привредна академија Нови Сад, 2019. ИСБН: 978-86-85701-37-5, [COBISS.SR-ID - 277083148]
2. McCance KL, Huether SE. Pathophysiology: The Biologic Basis for Disease in Adults and Children, 8th Edition, Mosby, Missouri, USA, 2018.
3. Група аутора Патологија, Медицински факултет Београд, Београд, 2014.
4. **Миленковић С. Патологија са патофизиологијом, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан”, Београд, 2013.**
5. Стошић З, Борота Р. Основи клиничке патофизиологије, Медицински факултет, Нови Сад, 2012.
6. Лепосавић Г. Патолошка физиологија за студенте фармације, Фармацеутски факултет, Београд, 2012.
7. Гамулин С, Марушић М, Ковач З и сур. Патофизиологија. Медицинска наклада, Загреб, 2011.
8. V. Kumar, A.B. Abbas, N. Fausto, R.N. Mitchell. Robbinsove osnove patologije. 8th ed. Beograd: Data status 2010.
9. Klatt C Edward. Robbins i Cotran: Atlas patologije. 1st ed. Beograd: Data Status, 2007.
10. Живанчевић-Симоновић С. Општа патолошка физиологија, Медицински факултет, Крагујевац, 2002.

Број часова активне наставе: 6	Теоријска настава: 4	Практична настава: 2
---------------------------------------	-----------------------------	-----------------------------

Методе извођења наставе

Предавање, илустровано предавање, интерактивне групе, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Микробиологија
Наставник/наставници: Марија Д. Перић
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 5
Услов: /
Циљ предмета Упознавање студената саморфолошким и патогеним карактеристикама бактерија, вируса, гљива и паразита који изазивају хумане инфекције, са мерама превенције, патогенезом и епидемиологијом инфективних болести.
Исход предмета Познавање класификације микроорганизама, узорковања биолошког материјала за микробиолошка испитивања. Познавање епидемиологије инфективних болести, мера превенције, дезинфекције и стерилизације неопходних за рад у стерилним условима.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод у микробиологију. Бактериологија: Општа и специјална. Морфологија и физиологија бактеријске ћелије, облик бактерија, грађа бактеријске ћелије, хемијски састав бактерија, исхрана бактерија, дисање бактерија, разножавање бактерија, мутације и варијације бактерија. Фактори вируленције патогених бактерија. Инфекција и заразна болест, интрахоспиталне инфекције, клицоноштво. Основи епидемиологије заразних болести, Вограликов ланац, мере спречавања и сузбијања. Патогеност и вируленција. Раст бактерија и фактори раста. Дејство физичких и хемијских фактора на микроорганизме. Механизам дејства свих фармаколошких група антибиотика. Грам позитивне и Грам негативне коке значајне за медицину. Грам позитивни аспорогени и Грам позитивни спорогени бацили. Карактеристике ентеробактерија које изазивају инфекције човека. Специјална бактериологија, рикетије, спирохете и остале бактерије. Општа и специјална вирусологија. Вирусологија: Класификација вируса. Морфолошке карактеристике, тропизам и репликација вируса. Лабораторијска дијагностика вирусних инфекција. Антивирусни лекови - подела и механизам деловања. Антивирусне вакцине. Карактеристике DNK и RNK вируса значајних за хуману патологију. Микологија: Медицински значајне гљиве (кваснице, дерматофитне плесни). Основне лабораторијске дијагностичке методе у микологији (дијагноза дерматомикоза, микокултура). Локалне и системске микозе. Антимикотици – подела и механизам дејства. Антимикотици за системску примену, антимикотици за локалну примену Паразитологија: Медицинска протозоологија: биолошка и морфолошка класификација протозоа. Протозое дигестивног и урогениталног тракта. Протозое крви и ткива. Медицинска хелминтологија: класификација хелмината, животи циклус хелмината. Хелминтозе од великог медицинског значаја (нематодe, цестодe, трематодe). Лабораторијске дијагностичке методе у паразитологији. Протозое

дигестивног и уrogenиталног тракта, крвне и ткивне протозое. Паразитолошка дијагностика, спорозоа, хелмината, антипаразитски агенси.

Микробиологија воде, ваздуха и земљишта. Микробиологија намирница.

Практична настава

Упознавање са микробиолошком лабораторијом. Стерилизација и дезинфекција, методе стерилизације. Микроскопирање и бојење протозоа и бактерија. Припрема бактериолошких подлога. Антибиограм. Испитивање осетљивости бактерија, диск метода, дилуциона метода. Микрофлора нормалног људског тела. Лабораторијске методе у дијагностици вирусних инфекција. Микробиолошки преглед воде и млека. Узорковање намирница за микробиолошке анализе.

Литература

1. Riedel S, Hobden J, Miller S, Morse S, Mietzner T, Detrick B, Mitchell T, Sakanari J, Hotez P, Mejia R. Jawetz, Melnick & Adelberg's Medical Microbiology, 28th Edition, McGraw-Hill Companies, 2019.
2. Tortora GJ, Funke BR, Case CL, Weber D, Bair W. Microbiology: An Introduction 13th Edition, Pearson Education Limited, New York, USA, 2018.
3. Миленковић М, Антић Станковић Ј, Божић Д, Филипић Б. Практикум из микробиологије: за студенте фармације, Универзитет у Београду – Фармацеутски факултет, 2017.
4. **Маринковић Т, Маринковић Д. Микробиологија Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан”, Београд, 2016.**
5. Арсић Арсенијевић В, Оташевић С, Миленковић М, Павлица Д. Медицинска микологија и паразитологија, Центар за иновације у микологији, Београд, 2012.
6. Levinson W. Medical Microbiology and Immunology. 12th ed. San Francisco: The McGraw-Hill Companies, 2012.
7. Ђукић, Д, МандићЛ, Станојковић, А. Практикум из микробиологије, Будућност, Нови Сад, 2010.
8. Ryan KJ, Ray CG. Sherris Medical Microbiology. 5th ed. Tucson: The McGraw-Hill Companies; 2010.
9. Јовановић Т, Марковић Љ. Вирусологија, Медицински факултет, Београд, 2008.
10. Abbas Abul K., Lichtman Andrew H.: Основна имунологија-функционисање и поремећаји имуног система, 2. изд., Дата статус, Београд, 2007.
11. Швабић Влаховић, М. Медицинска бактериологија, Савремена администрација, Београд, 2005.
12. Крстић Љ. Медицинска вирусологија, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2005.
13. Hugo WB, Rusell AD. Pharmaceutical Microbiology, 7th edition, Blackwell Publishing, San Francisco, 2004.
14. Т. Јовановић и сар., Практикум из микробиологије и имунологије, Савремена администрација, Београд, 2000.

Број часова активне наставе: 4

Теоријска настава: 3

Практична настава: 1

Методе извођења наставе

Предавање, илустровано предавање, интерактивне групе, анализа препарата, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Струковни медицинска сестра
Назив предмета: Биохемија
Наставник/наставници: Пејовић И. Јанко
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 5
Услов: /
Циљ предмета Циљ наставе је да упозна студенте са основним принципима и регулацијом катаболизма и анаболизма угљених хидрата, протеина, липида, воде и електролита, као и њиховим поремећајима. Упознавање са основним биохемијским маркерима (њихово одређивање и клинички значај у дијагностици).
Исход предмета Познавање функција, метаболизма свих хранљивих материја, као и њихових поремећаја. Познавање регулације биохемијских процеса у организму.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Вода и њен значај за биохемијске процесе, опште физичко-хемијске особине воде, вода као средство растварања. Биохемијска термодинамика, појам енергије. Слободна енергија и хемијски потенцијал. Кинетика хемијских реакција, енергија активације. Увод и општа карактеристика витамина. Биохемија коензима и ензима. Структура и значај ензима, механизам деловања ензима, кинетика реакција, класификација ензима, клинички значај појединих ензима у дијагностици и прогнози болести. Хормони – опште особине хормона, хормони штитне жлезде, хормон паратиреоидних жлезда, хормони хипофизе. Улога хормона у регулацији биохемијских процеса у организму. Метаболизам угљених хидрата, протеина, липида, воде и електролита. Угљени хидрати и њихов метаболизам. Циклус лимунске киселине. Гликолиза. Глуконеогенеза. Лабораторијска дијагностика и праћење дијабетеса и других поремећаја метаболизма угљених хидрата. Липиди и њихов метаболизам. Метаболизам масти и уља. Липопротеини крвне плазме, њихов значај у атеросклерози, гојазност. Циклус урее. Кетонска тела. Азотна једињења и њихов метаболизам – протеини. Метаболизам аминокиселина. Непротеинска азотна једињења и промет појединих аминокиселина, варење и ресорпција, азотни биланс. Нуклеинске киселине. Метаболизам порфирина. Биохемијске карактеристике крви, хемоглобин, поремећаји у синтези хемоглобина. Поремећаји метаболизма воде, електролита и ацидо-базне равнотеже. Имунохемија. Биохемија вируса. Биохемија хормона. Основни принципи дијагностичке ензимологије. <i>Практична настава</i> Студент се практично упознаје са значајем воде са биохемијског аспекта, енергијом, витаминима, ензимима, хормонима, угљеним хидратима, липидима, протеинима, биохемијом крви, биохемијом вируса.
Литература 1. Stryer L, Berg JM, Tymoczko JL, Gatto GJ. Biochemistry, 9th edition, W. H. Freeman, USA, 2019. 2. Станојевић Љ.П, Станковић М.З, Станојевић Ј.С, Практикум из биохемије, Универзитет у Нишу, Технолошки факултет, 2017. 3. Devlin TM. Textbook of Biochemistry with Clinical Correlations. John Wiley & Sons, New York, 2011. 4. Богдановић-Душановић Г, Манојловић Н, Трајковић Р, Миленковић-Анђелковић А. Практикум из биохемије, Висока школа примењених струковних студија, Врање, 2011. 5. Ђорђевић В., Павловић Д., Коцић Г., Николић Ј., Цветковић Т., Стојановић И., Јевтовић Стоименов Т., Соколовић Д., Клиничка биохемија, Графика Галеб, Ниш, 2010.

6. Guyton i Hall. Медицинска физиологија, XI издање, Савремена администрација, Београд, Србија, 2008.
7. Кораћевић Д, Бјелаковић Г, Ђорђевић В.Б, Николић Ј, Павловић Д.Д, Коцић Г, Биохемија (четврто измењено и допуњено издање), Савремена Администрација, Београд, 2006.
8. Мајкић-Сингх Н. Медицинска биохемија, ДМБСЦГ, Београд, 2006.
9. Д. Кораћевић, Г. Бјековић, В. Ђорђевић, Ј. Николић, Д. Павловић, Г. Коцић, Биохемија, четврто издање, Савремена администрација, Београд, 2006.
10. Николић ЗЈ, Капетановић Р. Биохемија, Медицински факултет, Бања Лука 2004.
11. Спасић С, Јелић-Ивановић З, Спасојевић-Калимановска В. Медицинска биохемија, Фармацеутски факултет, Београд, 2004.
12. Спасић С, Јелић-Ивановић З, Спасојевић-Калимановска В. Општа биохемија. Фармацеутски факултет, Београд, 2003.
13. С. Спасић, З. Јелић-Ивановић, В. Спасојевић-Калимановска, Медицинска биохемија, Фармацеутски факултет, Београд, 2003.
14. Вујачић З. Експериментална биохемија, практикум, Хемијски факултет, Београд, 2002.
15. Nelson DL, Cox MM. Lehninger Principles of Biochemistry. Worth Publishers, New York, 2000.

Број часова активне наставе: 4	Теоријска настава: 3	Практична настава: 1
---------------------------------------	-----------------------------	-----------------------------

Методе извођења наставе

Предавање, илустровано предавање, интерактивне групе, решавање задатака, консултације, семинарски радови.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Енглески језик
Наставник/наставници: Маливук С. Александра, Вукадиновић М. Снежана
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов: /
Циљ предмета Одржавање продуктивног знања стеченог у претходним фазама учења, оспособљавање студената за писмену и усмену комуникацију на енглеском језику, а посебно за самостално изражавање у оквиру тематике везане за одговарајућу професионалну сферу. Оспособљавање студената за самостално коришћење литературе на енглеском језику што подразумева вештину и умеће да се информације из страних извора, потребне за рад у струци, издвајају и обрађују у писменом и усменом облику, овладавање различитим техникама читања као што су техника информативног читања и разумевања текстова из различитих области медицинских наука и техника интензивног читања у циљу меморисања, репродуковања и даље обраде информација, оспособљавање студената за писмено и усмено превођење са енглеског на српски језик и обрнуто, упознавање студената са одликама стила и регистра који се користе у научним и стручним публикацијама, презентацијама и преписци и подстицање студената да користе научни и стручни стил у самосталном писменом и усменом изражавању, развијање вештине академског писања.
Исход предмета Оспособљавање студената за <i>писмену и усмену комуникацију</i> на енглеском језику, а посебно за самостално изражавање у оквиру тематике везане за одговарајућу професију.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Језичке вештине (читање, слушање, говор, писање). Начини читања. Врсте и начини слушања. Врсте говора. Врсте есеја. Организација и структура есеја. Академско писање. Обнављање граматичких категорија и језичких структура. Глаголски систем – време, аспект (сва времена -садашња, прошла, будућа); стање (актив и пасив; грађење и употреба пасива); модални глаголи; двочлани глаголи; инфинитив и герунд (облик, врсте, употреба, функције у реченици); партиципи (врсте, употреба, партиципи у функцији скраћивања реченица); прилози (врсте, грађење, употреба, компарација, место у реченици). Именичка група – именице (врсте, род, множина, конгруенција); члан (врсте и употреба); заменице (врсте; заменички облици); придеви (врсте, компарација, место у реченици); бројеви. Реченица – функционални типови реченица; врсте (адвербијалне, адјективалне, номиналне, релативне); ред речи у реченици; место директног и индиректног објекта; координација и субординација; инверзија; управни и неуправни говор; слагање времена; кондиционал; трансформисање реченица. Творба речи - префикси и суфикси; сложенице; кованице; конверзија. Квантитавне промене. Семантичке промене. Латински и грчки префикси и суфикси. Медицински термини изведени из латинских и грчких префикса и суфикса. Лексикологија – лексички опсег језика; лексички фонд стручног језика; научни и стручни регистар; идиоми и фразе. Синоними, антоними, хомоними. Лексикографија – двојезични и једнојезични речници; стручни речници и лексикони; енциклопедијски речници. Превод – основи теорије и технике превођења.

Практична настава

Практичне вежбе за унапређење језичких вештина. Увежбавање граматичких категорија и језичких структура (*глаголски систем, именичка група, реченица, творба речи*). Овладавање језичким функцијама (*описивање, упоређивање, дискутовање / аргументација, дебата, молбе, захтеви, упутства, препоруке, изражавање објективног / субјективног става и др.*) Практичне вежбе за унапређење лексичког фонда стручног језика и лексичког фонда уопште. Рад са двојезичним и једнојезичним речницима, стручним речницима и лексиконима; енциклопедијским речницима. Академско писање. Превођење текста.

Литература

1. Маливук А. **Express You English Self (hanbook and workbook), Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан”, Београд, 2012.**
2. Керничан Ј. *English Language in Pharmacy Practice*, збирка текстова и вежбања, Графопан, Београд, 2011.
3. Tony Grice, *NURSING 1*, Oxford University Press 2010.
4. Paymond Murphy, *ENGLISH Grammar inUse Pre-intermediate*, Cambridge University Press, 2010.
5. *English Advanced Learner's Dictionary*, Oxford Press, 2009.
6. Sofija Micic, *MEDICINSKI REČNIK*, Zavod za izdavanje udžbenika, Beograd, 2007.
7. Nela Marinovic, *PRAKTIKUM Engleski u medicini, Viša medicinska škola u Čupriji*, 2006.
8. Glendinnin EH, Holmstrom BAS. *English in medicine*, Cambridge University Press, 2005.
9. Murphy P. *English Grammar in Use*, Cambridge University Press, 1994.
10. Thomson AJ, Martinet AV. *A Practical English Grammar*, Oxford University Press, 1986.
11. Moody HLB. *Varieties of English*, Longman, 1970.
12. Close RA. *The English We Use*, Longmans, 1961.

Број часова активне наставе: 3

Теоријска настава: 2

Практична настава: 1

Методе извођења наставе

Предавање, илустровано предавање, интерактивне групе, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Информатика и статистика
Наставник/наставници: Милетић Б. Драган
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов: /
Циљ предмета Примена информационих технологија, управљање информационим системима и информационим технологијама у пословном окружењу. Примена статистичких метода за планирање пословања и управљање квалитетом у области здравства.
Исход предмета Оспособљавање студената за примену информационих технологија у решавању проблематике у области здравства. Стицање знања из информационо-комуникационих технологија заснованих на примени рачунара у здравству. Студент се оспособљава да користи савремене информационо-комуникационе технологије у свакодневној пракси.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Теоријске основе - за разумевање информатике и информационих система; информациони ресурси и информациони системи, рачунарски системи и обрада података; софтвер; телекомуникације и рачунарске мреже; управљање ресурсима података; интернет, електронска трговина и електронско пословање; аутоматизација канцеларијског пословања; транспарентност информационих технологија у управљању економијом; интеракција организације, менаџмента и информационог система; етички и социјални аспекти информатике и информационих система. Основни принципи статистике – статистички модели, статистичке варијабиле; прикупљање статистичких података; приказивање статистичких података; индекси; фреквенција расподеле, параметри фреквенција расподеле; класификација података, графичко приказивање; линеарне корелације; временске серије; анализа варијансе.
<i>Практична настава</i> Рад у рачунарској лабораторији са оперативним системом MS Windows и пакетом програма MS Office. Рад са програмима SPSS, MSVisio, AutoCad, Mathcadi, Matlab и другим статистичким програмима. Креирање и презентација докумената; избори и стратегије претраживања здравствених информација на интернету и онлајн базама података; претраживање здравствених информација на интернету и онлајн базама података.
Литература 1. Стојановић С, Matlab упутство, скрипта, Технолошки факултет Лесковац, 2019. 2. Информатика, Д. Антић, електронска скрипта, АВМСС Одсек Ћуприја 2019. 3. Телемедицина, И. Рељин, А. Гавровска, електронско издање, Академска мисао Београд 2013. 4. Здравковић Н. Статистичке методе у биомедицинским истраживањима, Медицински факултет Универзитета у Крагујевцу, (ИСБН: 978-86-7760-061-7), 2011. 5. Здравковић Н. Информатичке методе у биомедицинским истраживањима, Медицински факултет Универзитета у Крагујевцу, (ИСБН: 978-86-7760-062-4), 2011. 6. Стојановић С. Информатика и рачунарске комуникације, Технолошки факултет Лесковац, 2011.

7. Windows 7 Step by Step, Joan Preppernau i Joyce Cox, Online Training Solutions, Inc., CET Beograd 2010.
8. План и програм ECDL/ICDL (The European Computer Driving Licence) www.ecdl.rs
9. Pallant J. SPSS: приручник за преживљавање, превод 3. издања, Микро књига, Београд, 2009.
10. Office 2007 na dlanu, Steve Johnson, Perspection, Inc, Kompjuter biblioteka Beograd 2007.
11. De Muth JE. Basic Statistics and Pharmaceutical Statistical Applications, Chapman & Hall, 2006.
12. Joyce J, Moon M. Microsoft Office System 2003, CET, 2004.
13. Willett E. Office 2003 Библија, Микро књига, 2004.
14. Simpson A. Windows XP Библија, Микро књига, 2002.
15. O'Hara S, Welsh KS. Microsoft Windows XP, CET, 2002.
16. Sheskin DJ. Handbook of parametric and nonparametric statistical procedures Chapman & Hall/CRC, Washington, D.C, 2000.
17. Daniel, WW. Biostatistics, A foundation for analysis in the health sciences, J. Wiley and Sons, New York, USA, 1995.
18. <http://www.heliant.rs/health>

Број часова активне наставе: 3	Теоријска настава: 2	Практична настава: 1
---------------------------------------	-----------------------------	-----------------------------

Методе извођења наставе

Предавања, рачунарске вежбе, практични рад студената, рад у малим групама, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2 Спецификација предмета

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Основи социологије, психологије и педагогије
Наставник: Павловић С. Сузана
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 4
Услов: /
Циљ предмета Стицање основних знања о социјалним, психичким и педагошким процесима и творевинама са којима долазе у додир здравствени радници у току своје професионалне делатности; знања о субјектима друштвених појава и научне ставове социологије, психологије и педагогије у вези са овладавањем променама у савременим друштвеним условима.
Исход предмета Знања о друштвеним појавама из области социологије, психологије и педагогије у визури здравствене заштите и професије здравствених радника. Студенти ће након савладаних садржаја предмета бити оспособљени да препознају друштвене, психичке и васпитно-образовне проблеме, појаве, процесе и субјекте са којима ће се сусретати у својој пракси у разним областима здравствене заштите. У исто време, студенти са савладаним садржајима овог предмета, биће оспособљени да превентивно и проактивно делују, као и да отклањају последице разних проблема на подручју друштвених појава, психичких и васпитно-образовних процеса. Студенти ће кроз овај предмет моћи да стекну увид у међусобне везе и односе три важне области друштвених наука, као и њихова подручја утицаја и преклапања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Теоријска настава се састоји од наставних јединица које се тичу појавног и садржајног оквира социологије, психологије и педагогије, а у вези са професијом здравственог радника. Тематске целине су: Настанак социологије, предмет и методе. Друштвене групе и породица. Рад и друштвене делатности у вези са здрављем. Политика, држава и етничке заједнице. Религија и друштво. Екологија, глобализација и одрживи развој у визури здравствене заштите. Предмет и метод психологије: биолошке и социјалне основе људског понашања. Развој личности и типологије: свесно и несвесно у психологији. Процес социјализације, образовања и васпитања са становишта психологије. Клиничка психологија и ментално здравље. Комуникација и терапија, суочавање са неизлечивим исходом и смрћу. Педагогија: предмет и методе. Васпитање и образовање у историјским и савременим оквирима. Дидактички принципи и здравствено васпитање. Морал и васпитање здравствених радника. <i>Практична настава:</i> Практична настава прати теоријску и састоји се у проблематизацији појединих тема из области која се анализира. Акценат практичне наставе је на подручјима додир и прожимања три научне области, као и на успостављању везе између ових наука са здравственом делатношћу и професијом.
Литература: 1. Гајић Мандић, Г. Медицинска психологија, Београд 2018. 2. Видаковић М. Социологија образовања. Висока школа струк. студија за васпитаче, Шабац, 2016. 3. Визек Видић, В. Психологија образовања, Београд, 2014. 4. Антонијевић Р. Утемељење система знања у педагогији: Филозофски факултет Универзитета у Београду Институт за педагогију и андрагогију, 2014. http://147.91.75.9/manage/shares/Quality of education/Utemeljenje sistema znanja u pedagogiji.pdf 5. Мерије Ф. Образовање је васпитање – етика и педагогија. Завод за уџбенике, Београд 2014.

6. Антонијевић, Р. Општа педагогија, Београд 2013.
7. Видаковић М. Социолошки и дидактички аспекти система вредности младих, ВШСС за образовање васпитача „Михаило Палов“, Вршац, 2012.
8. Трнавац Ђ, Ђорђевић Ј. Педагогија. Београд Научна КМД, 2010.
9. Рот, Н. Општа психологија, Београд 2010.
10. Рот, Н. Психологија личности. Завод за уџбенике, Београд 2010.
11. Требјешанин, Ж. Психологија личности. Учитељски факултет, Београд 2010.
12. Гиденс, Е. Социологија, Београд 2007.
13. Грандић, Р. Прилози породичној педагогији, Нови Сад 2006.
14. Миловановић Р. Медицинска психологија. Виша Медицинска школа, Ћуприја, 2005.
15. Коковић Д. Социологија образовања. Матица српска, Нови Сад, 2004.
16. Звонаревић, М. Социјална психологија, Загреб 1998.
17. Хавелка, М. Здравствена психологија, Загреб 1988.

Број часова активне наставе: 3		Теоријска настава: 2	Практична настава: 1
Методе извођења наставе: Предавања, дискусије, интерактивне групе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испт	30
колоквијум-и	20	.	
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Интерна медицина
Наставник/наставници: Јашовић М. Бојан, Миланов З. Марко
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 8
Услов: положени испити из Анатомије и физиологије и Патологије са патофизиологијом
Циљ предмета Стицање потребних знање из области интерне медицине, како би се на том темељу могла градити знања из здравствене неге у интерној медицини.Упознавање студената са етиологијом интернистичких болести, манифестацијама болести, компликацијама, као и основном дијагностиком и терапијом у области интерне медицине.
Исход предмета Студент ће знати како да се припреми за клинички приступ интернистичком болеснику. Студенти ће препознати промене код оболелих на појединим унутрашњим органима и системима.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Интерна пропедевтика. Генетика и хумане болести: генетски аспекти хуманих болести. Иmunски поремећаји: болести типа анафилактичке реакције. Болести срца и крвних судова. Болести респираторног система. Болести крви и крвотворних органа. Болести бубрега и уринарног тракта. Болести дигестивног тракта и хепатобилијарног система. Болести метаболизма и неправилне исхране. Болести ендокриног система. Реуматске болести. <i>Практична настава</i> Практична настава прати теоријску наставу по областима. На практичној настави студенти се упознају са етиологијом болести, клиничком сликом, и основним биохемијским параметрима који прате одређене болести. Такође, студенти се упознају са медицинском документацијом и начином вођења медицинских протокола..
Литература 1. Стојадинов-Илић М, Јашовић Б, Исаковић Љ. Интерна медицина (измењено и допуњено издање), Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2021. 2. Стојадинов-Илић М. Здравствена нега у интерној медицини, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2018. 3. Стојадинов-Илић М. Интерна медицина, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2017. 4. Група аутора, Харисонов приручник медицине, Data STATUS, Београд, 2016. 5. Fauci A, Braunwald E, Kasper D. Harisonov priručnik interne medicine. Data Status. 2016. 6. Тодоровић Ј. Интерна медицина. Висока медицинска школа струковних студија Милутин Миланковић, Београд, 2016. 7. Копитовић И. Интерна медицина за студенте здравствене неге. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет. Нови Сад 2015. 8. Митић С. Општа медицина: основна знања о болестима, дијагностици и терапији, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2012. 9. Манојловић С. Хитна стања у интерној медицини – за медицинске сестре, Београд, 2011..

10. Мијић Р. Интерна медицина, скрипта, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2009.

11. Манојловић Д. Интерна медицина. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2009.

12. Vrhovac B. Interna medicina, Naklada Lijevak, Zagreb, 2008.

13. Манојловић Д. Интерна медицинаIиII – Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2000.

Број часова активне наставе: 8

Теоријска настава: 5

Практична настава: 3

Методе извођења наставе

Предавање, илустровано предавање, интерактивне групе, анализа документације, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Методика и организација здравствене неге
Наставник/наставници: Ацић М. Иванка, Пожар Ф. Хајналка
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 4
Услов: /
Циљ предмета Стицање знања из области методичког поступања и развијање способности за интеграцију знања стечених током професионалног образовања и васпитања са циљем примене на пословима здравствене неге.
Исход предмета Студент ће бити оспособљен да примени усвојена знања и вештине потребне за критичко процењивање професионалне праксе и њено унапређење, за реалну процену припремљености за наставни час и развијену одговорност према учесницима у процесу неге и образовања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Методика наставе здравствене неге. Принципи подучавања. Наставник здравствене неге. Наставне методе. Наставни облици. Дидактички медији. Припрема за наставни час. Реализација наставног часа. Проверавање и оцењивање. Методика здравствене неге. Методичке поставке за сестринску професију. Васпитање за правилан однос према здрављу. Основни проблеми болесног човека. Хоспитализација и последице. Методски приступ у здравственој нези код појединих обољења. Односи медицинска сестра – болесник. Комуникација у сестринству. Медицинска сестра у приватној пракси. Организовање сестринске службе. Организација и руковођење у сестринству. Организација у сестринској групи. Руковођење у сестринству- мотивација за руковођење. Методе и стилови руковођења. Руковођење и психосоцијална клима у групи. Подељено управљање, организациона култура и врсте организационе културе у здравственој установи. Спровођење контроле и мониторинг у обезбеђивању квалитета здравствене неге и услуга у сестринској пракси, истраживање и врсте, израда истраживачког пројекта. Управљање медицинским отпадом. Принципи администрације и правни аспекти сестринске неге. <i>Практична настава</i> Практично упознавање са задацима у организацији сестринске службе. Практични приказ кадровске политике у организацији сестринске службе, упознавање са пријемом сестара у здравственој установи за послове здравствене неге, увођењем у посао младих сестара, програмима за едукацију младих сестара. Практични приказ организационе структуре и шеме сестринске службе, упознавање са савременим организационим моделима неге пацијента, планирањем у сестринству и планирањем промена. Практични приказ спровођења контроле и мониторинг у обезбеђивању квалитета здравствене неге у установама. Уклањање и контрола уклањања медицинског отпада.
Литература Ацић И. Методика и организација здравствене неге, (измењено и допуњено издање) Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2021. - Taylor C, Lynn P, Bartlett JL. Fundamentals of nursing: the art and science of person-centered nursing care. 9th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer, cop. 2019.

3. Ацић И. Методика и организација здравствене неге, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2018. 4. Patricia A. Potter, Anne Griffin Perry, Patricia A. Stockert, Amy M. Hall. Fundamentals of nursing. 9th ed. St. Louis, Missouri. Elsevier, cop. 2017. 5. Ранковић-Васиљевић Р, Стојановић–Јовановић Б, Терзић–Марковић Д. Методика и организација здравствене неге, ВЗШ, Београд, 2015. 6. Holpp L.Управљање тимовима, Мате д.о.о., Загреб, 2014. 7. Петковић М, Јанићијевић Н, Богићевић Миликић Б, Алексић Мирић А. Организација, Центар за издавачку делатност Економског института у Београду, Београд, 2014. 8. Табс С, Комуникација, принципи и контексти,Клио, Београд, 2013. 9. Тијанић М. и сар. Здравствена нега и савремено сестринство, Научна, Београд, 2010. 10.Тијанић М, Ђурановић Д, Рудић Р, Миловић Љ. Здравствена нега и савремено сестринство, Научна КМД, Београд, 2010. (одабрана поглавља) 11.М.С. Ambrouz и сарадници: Сестринске процедуре, Дата Статус, Београд, 2010. (одабрана поглавља) 12.Мићовић П. Здравствени менаџмент, Комора здравствених установа Србије, Београд, 2008. 13.Ранковић-Васиљевић Р. Методика наставе здравствене неге, ВЗШ, Београд, 2003.			
Број часова активне наставе: 4		Теоријска настава:3	Практична настава:1
Методе извођења наставе			
Монолошко дијалогска метода, метода анализе професионалне праксе, метода запажања, демонстрације, метода практичног рада помоћу микро наставе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Хирургија
Наставник/наставници: Петровић Г. Горан
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ:8
Услов: положени испити из предмета Анатомија и физиологија и Патологија са патофизиологијом
Циљ предмета Да прошири, продуби и утврди стечена знања и искуства студената у претходном школовању; Да упозна студенте са методама клиничких испитивања, дијагностичким поступцима, преоперативне припреме и преоперативном лечењу, са методама савремене анестезије и поступцима реанимације; прикаже им савремене принципе приступа патологији, превентиви и лечењу хирушких болести и провреда; оспособи их за решавање специфичних проблема и потреба; припреми их и оспособи да у склопу тимског, као и самосталног рада.
Исход предмета Студенти ће знати узроке настанка болести, клиничку слику и терапију и самим тим моћи ће предузети превентивне мере које ће спречити даљи процес болести.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Повреде. Зарађивање. Инфекција у хирургији. Крвављење. Шок и реанимација. Анестезија. Дијагностика у хирургији. Едоскопија, ултразвучна, компјутеризована, електромагнетска. Повреде и обољења крвних судова. Гангрена, енеуризме, варице, посттромбички синдром, еленфатиазис. Повреде и обољења периферних нерава. Обољења костију зглобова. Екстраартикуларни реуматизам. Повреде и оштећење коже, мишића и тетива, дијагностика, лечење. Ампутације. Тумори. Глава, поглавина, лобања, мозак. Повреде, преломи, краниocereбралне повреде, обољења можданих крвних судова, тумори. Ендокрини органи. Врат - урођене деформације, повреде, обољења, дијагностика, лечење. Повреде и акутна обољења у офтамологији и у оториноларингологији. Торакални зид, плеура, дојка-аномалије, обољења, повреде и тумори. Срце-испитивања, повреде, трансплантација. Абдомен-повреде, запаљења, акутни абдомен. Езофагус-повреде, страна тела, варице, дивертикули, стенозе, тумори. Желудац и дуоденум. Перитонеум. Илеус. Апендикс. Колон, ректум, анус. Јетра и жучни путеви- повреде, упале, цироза, калкулоза, тумори. Панкреас-повреде, упале, цисте, тумори. Слезина-повреде, цисте, апсцеси, спленомегалија. Бубрези и уретра-повреде, аномалије, упале, хидронефроза, цисте, тумори. Мокраћна бешика-повреде, запаљења, тумори. Мушке гениталије-повреде, запаљење, фимозе, торзије, криптохизам, варикоцела, тумори, лечење, простата. Кичма-конгениталне аномалије, стечени деформитети, дегенеративне и упалне болести, повреде. Посттрауматска стања. Раме и горњи екстремитет-урођене и стечене болести, посттрауматска стања, дегенеративне болести, упалне болести. Преломи. Карлица и доњи екстремитет-урођене и стечене болести, посттрауматска стања, дегенеративне болести, упалне болести. Преломи. Колено и подколеница - деформације, упале и дегенеративне болести. Повреде коштаних структура и зглоба. Сковни зглоб. Сковни зглоб: урођене и стечене болести, упалне и дегенеративне болести, статичке болести, посттрауматска стања, дијагностика, лечење. <i>Практична настава</i> Практична настава прати теоретску наставу по областима. На практичној настави студенти ће савладати вештине за примену процеса здравствене неге хирушких болесника у преоперативном и постоперативном току уз примену асепсе и антисепсе и примену реанимационих поступака у редовним и ванредним условима.

Литература			
1. Војиновић М. Здравствена нега у хируршким гранама, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2018.			
2. Војиновић М. Хирургија са ортопедијом, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2014.			
3. Максимовић ЖВ, гл. уредник. Хирургија, уџбеник за студенте медицине. Београд: ЦИБИД; 2013.			
4. Драговић М.Савремена клиничка хирургија, 2003.			
5. Степић В. и сар. Ратна хирургија. Београд: Војноиздавачки завод; 2001.			
6. Домазет Н. Хирургијаса ортопедијом и трауматологијом, ИКА „Тачка“, Београд, 1996.			
7. Бановић ДМ, гл. ур. Трауматологија коштано-зглобног система. Горњи Милановац: Дечје новине, 1989.			
8. Петковић С, Букуров С. Хирургија. Београд-Загреб: Медицинска књига; 1988.			
Број часова активне наставе: 8		Теоријска настава: 5	Практична настава: 3
Методе извођења наставе			
Предавање, метод посматрања, интерактивне групе, рад у малим групама, практични рад студената, консултације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Здравствена нега у неурологији
Наставник/наставници: Живковић З. Ненад
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: положени испити из предмета Анатомија и физиологија и Здравствена нега
Циљ предмета студент стекне неопходна знања о структури и функцији нервног система у нормалним и патолошким процесима, најчешћим неуролошким болестима, њиховим узроцима, клиничком сликом и дијагностичко терапијским приступима.
Исход предмета Акценат се ставља на оспособљавању студента да стечено теоријско знање користи у стицању практичних вештина које су неопходне у извођењу специјалних, медицинско-терапијских процедура и рехабилитацији болесника.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Организација рада и здравствене неге неуролошких болесника у хоспиталним условима, дневној болници и амбулантно-поликлиничким условима. Анамнеза, неуролошки преглед и постављање дијагнозе. Исхрана неуролошких болесника, контрола функције мокраћне бешике и контрола функције дигестивног тракта код неуролошких болесника. Спровођење специјалне неге ради превеније компликација код неуролошких болесника. Улога сестре у неуродијагностичким испитивањима, неурорадиолошким испитивањима, нуклеарној медицини и електрофизиолошким испитивањима. Спровођење специјалне неге и терапије код болесника са поремећајем сензибилитета, моторике и код оштећења и оболења нерава. Спровођење специјалне неге и терапијских процедура код неуролошких болесника. Едукација болесника да адекватно прихвати своју болест. Интервенције сестре у синкопалним нападима. Здравствена нега болесника са поремећајима спавања.
<i>Практична настава</i> Организација спровођења здравствене неге оболелих од неуролошких болести. Хитан пријем и здравствена нега болесника у ургентном неуролошком стању (интервенције медицинске сестре у ХПА и ЈИН). Превенција и третман контрактура и декубиталних рана код неуролошких болесника. Неурорадиолошка, неурофизиолошка и лабораторијска дијагностика код неуролошких болесника. Лумбална пункција (терапијски и дијагностички значај). Интрахоспиталне инфекције на неуролошком одељењу. Исхрана неуролошких пацијената. Здравствена нега оболелих од епилепсије и интервенције медицинске сестре у епилептичном статусу. Здравствена нега код оболелих од ЦВБ. Здравствена нега болесника са деменцијом. Здравствена нега код болесника са краниоцеребралним повредама и туморима мозга. Здравствена нега болесника са инфекцијама ЦНС-а. Здравствена нега болесника оболелих од демјелинизационе болести (МС). Здравствена нега код болести екстрапирамидног система (ПБ). Здравствена нега код оболелих са оштећењем неуромишићне трансмисије. Здравствена нега код оболелих од мишићних болести.
Литература 1. Стојадинов-Илић М. Секулић А, Јашовић Б. Здравствена нега (измењено и допуњено издање), Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2021.

2. Живковић Н. Здравствена нега у неурологији, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2017.			
3. Стојадинов-Илић М. Здравствена нега, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2015.			
4. Живковић Н. Неурологија , Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2015.			
5. Костић В. (уредник). Неурологија за студенте. Медицински факултет Београд, 2013.			
6. Бабић Л, Матијевић М, Шаренац Д. Здравствена нега у неурологији. Лицеј YU Маркетинг Прес, Београд, 2006.			
7. Бабић Л, Матијевић М, Шаренац Д. Здравствена нега у неурологији, Ју. Маркетинг прес, Београд, 2002.			
Број часова активне наставе: 7		Теоријска настава: 5	Практична настава: 2
Методе извођења наставе			
Предавање,метод посматрања, анализа документације, илустровано предавање, интерактивне групе, консултације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	/
практична настава	20	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Здравствена нега у рехабилитацији
Наставник/наставници: Секулић М. Александра
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: положен испит из предмета Здравствена нега
Циљ предмета Циљ наставе је да студенти стекну знања о специфичностима неге у рехабилитацији у болничким и кућним условима.
Исход предмета Способност студената да препознају здравствене потребе појединаца, да планирају, спроводе и оцењују рехабилитационе поступке у областима различитих клиничких сектора.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Програм рада и задаци неге и рехабилитације у процесу оспособљавања. Дефиниција подела неге и савремене теорије. Циљеви и задаци неге у рехабилитацији, специфичности неге у рехабилитацији. Нега и рехабилитација болесника у кућним условима. Пријем и медицинско-санитарна обрада пацијената. Програм рехабилитације и праћење њеног остваривања од пријема и у току рехабилитације. Организација посла, план дневног и ноћног рада, примопредаја дужности. Антисепса и асепса у превенцији инфекције. Методе дезинфекције и стерилизације. Врсте здравствених установа, специфичности рада и личност здравственог радника, кодекс етике физиотерапеутског техничара. Здравствено-васпитни рад. Одељење за физикалну медицину и рехабилитацију. Болесничка соба, врсте, опрема, комфор, собе за интервенције, хигијенско-санитарни чвор. Заштитни хватови, положаји и покрети. Техника подизања са нивоа земље, из погнутог става, чучња и склека. Подизање из собних колица и покретних носила, са нивоа кревета. Положај болесника у постељи (активан, пасиван, принудан). Принудни, привремени и стални положај, промена положаја у постељи, примена покретне дизалице, преношење на рукама, носилима, померање подизањем и повлачењем, помоћ при устајању и кретању болесника. Техничка помагала за помоћ при ходу (штап, штаке, трножац, дубак, инвалидска колица). Декубитус (узроци, клиничка слика и третман), превенција декубитуса и савремено лечење. Посматрање столице и апликација клизме, посматрање урина и техника катетеризације, тренинг мокраћне бешике. Тренинг дебелог црева. Нортонова скала, ранкин скала и бартел индекс и значај у нези непокретних болесника. Специфични корективни положај код неких патолошких стања. Апликација оралне и парентералне терапије (врсте лекова, начин требовања и чувања, правило). Процес рехабилитације, циљеви и принципи процеса рехабилитације, тим за рехабилитацију, подела процеса рехабилитације. Улога и подела медицинске рехабилитације у јединственом процесу рехабилитације. Циљеви и методе медицинске рехабилитације, појам и врсте инвалидности, терапијски дозиран покрет, вежбе издржљивости. Хидрокинезитерапија, спорт и рекреација, радна терапија (специфична и неспецифична). Ортотика и протетика, одржавање помагала и протеза, употреба инвалидских колица. Разлози за усвајање специфичности рехабилитације појединих старосних група. Специфичности деље рехабилитације, специфичности рехабилитације одраслих. Специфичности рехабилитације старих лица, специфичности рехабилитације лица у стању потребе. Место и улога природних фактора у рехабилитацији.

Практична настава

Упознавање студената са негом у у рехабилитацији у болничким и кућним условима. Општа и специјална нега болесника. Специфични задаци неге болесника у рехабилитацији. Основни методи медицинске рехабилитације, процена инвалидности. Реакција на инвалидност. Прилагођавање на сопствено ограничење. Нови концепт здравствене неге. Процена функционалне независности. Здравствено васпитни рад. Одељење за физикалну медицину и рехабилитацију (упознавање). Принципи исхране болесника. Стационарне здравствене установе из аспекта неге болесника. Пријем и отпуст болесника. Покретљивост болесника. Лична хигијена болесника. Инфекције. Дезинфекција, дезинсекција и дератизација. Стерилизација. Болесничка соба, врсте, опрема, комфор, собе за интервенције, хигијенско-санитарни чвор. Положај болесника. Практична примена заштитних хватова, положаја и покрета. Технике подизања и промене полажаја болесника. Специфични корективни положај код неких патолошких стања. Упознавање са помагалима и протезама, начин одржавања (штап, штаке, треножац, дубак, инвалидска колица). Практични проблеми декубитуса и приступ у нези болесника. Принципи апликације клизме, принципи катетеризације. Принципи тренинга мокраћне бешике. Тренинг дебелог црева. Апликација оралне и парентералне терапије (врсте лекова, начин требовања и чувања). Администрација. Терапијски дозирани покрет, вежбе издржљивости. Хидрокинезитерапија, спорт и рекреација, радна терапија (специфична и неспецифична). Програм здравствене неге у рехабилитацији болесника са вертебралним синдромом (цервикални и лумбални синдром). Програм здравствене неге код особа са претећом и задесном ампутацијом екстремитета. Специфичност здравствене неге код особа са опекотинама. Специфичност здравствене неге у рехабилитацији болесника са неуролошким оштећењима. Специфичности деце рехабилитације, специфичности рехабилитације одраслих. Специфичности рехабилитације старих лица, специфичности рехабилитације лица у стању потребе. Специфичност здравствене неге особа са уграђеном ендопротезом кука. Упознавање са природним факторима у рехабилитацији. Санирање повреде. Савладавање принципа прве помоћи (PBL). Савладавање принципа транспортне имобилизације. Поступци у току кардиопулмоналне реанимације. Методе привременог заустављања крварења.

Литература

1. Стојадинов-Илић М. Секулић Александра, Јашовић Бојан. Здравствена нега (измењено и допуњено издање), Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2021.
2. Митрашиновић Д. Медицинска рехабилитација, скрипта, Висока здравствено санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2016.
3. Стојадинов-Илић М. Здравствена нега, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2015.
4. Јовић, С. Медицинска рехабилитација особа са моторичним поремећајима. Београд: ВМШ Београд, 2011.
5. Зековић, П., Михајлова - Зековић, Р. Здравствена нега и рехабилитација. Београд: Завод за уџбенике 2009.
6. Мијић Р. Медицинска рехабилитација, Висока здравствено санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2009.
7. Hoeman S. Rehabilitation Nursing: Prevention, Intervention, and Outcomes, 4e (Rehabilitation nursing: Process & Application, 4th Edition Publisher: St. Louis Missouri: Mosby 2007.
8. Коњикушић В, Коцев Н. Здравствена нега у процесу рехабилитације, Ауторско издање Београд, 2005.

Број часова активне наставе: 7

Теоријска настава: 5

Практична настава: 2

Методе извођења наставе

Предавање, илустровано предавање, метод посматрања, интерактивне групе, рад у малим групама, практични рад студената, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	/
практична настава	20	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Педијатрија
Наставник/наставници: Пекмезовић С. Слађана
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 6
Услов: положени испити из предмета Анатомија и физиологија и Патологија са патофизиологијом
Циљ предмета Упознавање студената са основним физиолошким и патолошким процесима у периоду раста и развоја, факторима који утичу на здравље детета и принципима правилне исхране деце. Акценат се ставља на научну основу педијатријских савремених ставова, који се примењују у раном откривању и отклањању штетних фактора, унапређењу здравља, превенцији, стручној терапији и рехабилитацији.
Исход предмета Студени ће бити оспособљени да раде у превенцији, дијагностици и лечењу деце, као и да се баве здравствено васпитним радом.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Заштита мајки и деце. Раст и развој деце. Новорођенче. Исхрана и поремећај стања ухрањености. Поремећај метаболизма воде и електролита Обољења дигестивног тракта. Имуност и имунодефицијенције. Алергијске болести у дечијем узрасту. Обољења респираторног тракта. Обољења кардиоваскуларног система. Болести крви и крвотворних органа. Болести ендокриног система. Болести ЦНС-ма. Болести коже у дечијем узрасту. Малигне болести дечијег узраста. Ургентна стања у педијатрији. Тровања, страна тела, утапања, ујед змије и инсеката. Синдром изненадне смрти одојчета. Повреде у дечијем узрасту. Здравствена заштита деце. <i>Практична настава</i> Практично упознавање студената са свим наведеним болестима дечијег доба и рад са болесницима на педијатријском одељењу. Упознавање студената са: организацијом рада у установама за здравствену заштиту деце; параметрима раста, негом здравог детета; третманом детета у хоспиталним условима; транспортом, пријемом и негом витално угроженог детета; негом новорођенчета у инкубатору; неинванзивним и инванзивним мониторингом деце са урођеним срчаним манама; планом неге деце са испољеним знацима и симптомима везаним за хемиотрапију; неговањем деце са хемофилијом и болестима крви; обуком родитеља у контроли болести у кућним условима и друго.
Литература 1. Ковачевић Б, Пекмезовић С. Педијатрија са здравственом негом у педијатрији, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2021. 2. Ковачевић Б. Педијатрија, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2019. 3. Бокоњић Д. и сар. Педијатрија и нега здравог и болесног дјетета, Фоча, Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источно Сарајеву, 2019. 4. Мардешић Д, Педијатрија, Школска књига, Загреб, 2016. 5. Perišić V. Pedijatrija: udžbenik za studente medicine, Medicinski fakultet Beograd, 2014. 6. Перишић В, Јанковић Педијатрија, уџбеник, Медицински факултет, Београд, 2010.

7. Барјактаревић Ж., Церовић Б. Педијатрија. Уџбеник за студенте високе здравствене школе струковних студија. Завод за уџбенике, Београд, 2010.			
8. Степановић Р. и сар. Педијатрија, Савремена администрација, 2001.			
9. Рашко Степановић и група аутора, Педијатрија уџбеник за студенте медицине, Савремена администрација, Београд, 2001.			
Број часова активне наставе: 7		Теоријска настава: 5	Практична настава: 2
Методе извођења наставе			
Предавање, илустровано предавање, интерактивне групе, анализа документације, консултације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Здравствена нега у интерној медицини
Наставник/наставници: Јашовић М. Бојан
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 8
Услов: положени испити из предмета Интерна медицина и Здравствена нега
Циљ предмета је да упозна студенте са организацијом рада на интернистичким одељењима и делокругом рада медицинске сестре, са акцентом на специфичности и предности тимског рада. Студенти учествују у дијагностици и лечењу болесника са болестима кардиоваскуларног, респираторног, екскреторног, ендокриног, гастроентеролошког, локомоторног система. Указати на специфичности неге, исхране и рехабилитације интернистичких болесника.
Исход предмета Студенти ће знати узроке настанка болести, клиничку слику и терапију и самим тим ће моћи да делују у оквиру сва три нивоа превенције болести. Овладаће најсавременијим методама у дијагностичким и терапијским процедурама, као и руковањем апаратима, аудио визуелним мониторима и др.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Пријемна интернистичка служба. Улога медицинске сестре код пријема пацијента на интернистичко одељење. Здравствена нега у кардиологији. Дијагностичке и терапијске процедуре. Хитна стања. Здравствена нега болесника оболелих од респираторних болести. Функционална дијагностика, терапија, рехабилитација. Здравствена нега оболелих од болести крви и крвотворних органа. Дијагностичке и терапијске процедуре. Здравствена нега нефролошких болесника. Хемодијализа. Перитонеална дијализа, третман оболелог, неге. Здравствена нега у гастроентерологији и хепатологији. Функционална испитивања. Терапијске процедуре, хитна стања. Здравствена нега у ендокринологији и дијабетологији. Обим здравствене неге. Организација и структура тима. <i>Практична настава</i> Упознавање студената са наставном базом. Дијагностичке процедуре, учешће медицинске сестре. Терапијске процедуре, рад медицинске сестре. Организација рада на одељењу, главна сестра, одговорност и стручност; визите и договори. Интезивна нега. Коматозна стања. Интрахоспиталне инфекције. Здравствено васпитање и комуникација. Исхрана и рехабилитација. Документација и техничка средства.
Литература 1. Стојадинов-Илић М, Јашовић Б, Исаковић Љ. Интерна медицина (измењено и допуњено издање), Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2021. 2. Стојадинов-Илић М. Секулић Александра, Јашовић Бојан. Здравствена нега (измењено и допуњено издање), Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2021. 3. Стојадинов-Илић М. Јашовић Б, Исаковић Љ. Здравствена нега у интерној медицини, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија (измењено и допуњено издање), „Висан“, Београд, 2021. 4. Стојадинов-Илић М. Здравствена нега у интерној медицини, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија, „Висан“, Београд, 2018.

5. Стојадинов-Илић М. Интерна медицина, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2017.			
6. Стојадинов-Илић М. Здравствена нега, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2015.			
7. Иван Копитовић, Интерна медицина за студенте здравствене неге. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет. Нови Сад 2015.			
8. Бошковић Снежана. Здравствена нега у интерној медицини. Висока медицинска школа струковних студија. Београд 2014.			
9. Митић С. Општа медицина: основна знања о болестима, дијагностици и терапији, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2012.			
10. Стаменовић М. Здравствена нега у интерној медицини I и II ВМШ Ћуприја, 2012.			
11. Манојловић С, Матић Ђ.Здравствена нега у интерној медицини;Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2011.			
12. Тијанић М, Ђурановић Д, Рудић Р, Миловић Љ, Здравствена нега и савремено сестринство, Научна КМД, Београд, 2010.			
13. Франковић С. Здравствена нега одраслих, Загреб 2010.			
14. Сестринске процедуре, IV издање, превод са енглеског језика, Дата статус, Београд, 2010.			
15. Амброуз М. и сар. „Сестринске процедуре“ превод са енглеског. Дата СТАТУС, Београд, 2010.			
16. Мијић Р.Интерна медицина, скрипта, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2009.			
17. МанојловићД. Пропедевтика интерне медицине,Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2009.			
18. Пражић С. (ур.)Сестринске интервенције, Клинички центар Ниш, Ниш, 2009.			
19. Матић Ђ. Здравствена нега у интерној медицини, друго издање, Београд 2001.			
Број часова активне наставе: 8		Теоријска настава: 5	Практична настава: 3
Методе извођења наставе			
Предавање, метод посматрања, илустровано предавање, интерактивне групе, консултације, анализа документације, практични рад студената, рад у малим групама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	/
практична настава	20	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Основи биофизике са радиологијом
Наставник/наставници: Јововић Б. Горан, Бановић Б. Светлана
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 5
Услов: /
Циљ предмета Стицање основних знања о физичким законитостима у биолошким системима, њиховој грађи и функцији, као и примени различитих физичких метода и техника у медицинској дијагностици и терапији.
Исход предмета Студент ће стећи знање о физичким основама функционисања појединих система људског организма (локомоторни, кардиоваскуларни, чула слуха и чула вида) и овладати вештинама које су неопходне за примену код софистицираних метода у медицинској дијагностици и терапији.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> ОСНОВИ БИОФИЗИКЕ: 1. <u>Механика локомоторног система</u>: Основне механичке величине. Елементи и функционисање локомоторног система. Еластичне и пластичне деформације. 2. <u>Механика течности</u>: Идеалне и реалне течности. Површински напон. Вискоеластичност и реолошки модели. Карактеристике биолошких течности. 3. <u>Акустика и ултразвук</u>: Осцилаторно и таласно кретање. Карактеристике звука. Перцепција звука. Добијање и карактеристике ултразвука. Примена ултразвука у медицинској дијагностици и терапији. 4. <u>Термодинамика</u>: Термодинамички системи и принципи. Примена у биолошким системима. 5. <u>Транспортни процеси</u>: Простирање топлоте. Дифузија. Транспорт супстанце кроз ћелијску мембрану. 6. <u>Електромагнетне појаве</u>: Електростатика. Стална и наизменична електрична струја. Физичке основе медицинске електронике. ОСНОВИ РАДИОЛОГИЈЕ: 1. <u>Електромагнетно зрачење</u>: Нејонизујуће и јонизујуће зрачење. Физичке карактеристике ЕМ поља. Извори ЕМ зрачења. Штетно деловање. Примена у медицини. 2. <u>Оптичко зрачење</u>: ИЦ-зрачење (Основни закони топлотног зрачења. Штетно деловање и заштита. Примена). УВ-зрачење (Извори. Штетно деловање и заштита. Примена). ВИС (Основни закони геометријске оптике. Оптички и електронски микроскоп. Фотометријске величине, Перцепција светлости). 3. <u>Рендгенско зрачење</u>: Добијање и спектри Х-зрака. Међуделовање Х-зрака са супстанцом. Физички основи рендгенодијагностике. 4. <u>Радиоактивно зрачење</u>: Карактеристике атомских језгара. Радиоактивни распади. Извори радиоактивног зрачења. Дозиметрија јонизујућег зрачења. Штетно деловање и заштита од јонизујућег зрачења. Примена јонизујућег зрачења у медицинској дијагностици и терапији. <i>Практична настава</i> Лабораторијске вежбе: 1. а) Одређивање густине течности, б) Одређивање коефицијента површинског напона течности

2. а) Одређивање коефицијента вискозности течности, б) Одређивање запреминског протока воде. 3. а) Одређивање брзине звука, б) Одређивање фреквенције звука, в) Одређивање нивоа јачине звука 4. а) Одређивање специфичне топлоте чврстих тала, б) Одређивање релативне влажности ваздуха 5. а) Одређивање таласне дужине светлости, б) Одређивање жижне даљине сочива, в) Микроскоп 6. а) Одређивање активности РА извора, б) Одређивање еквивалентне дозе јонизујућег зрачења, в) Одређивање коефицијента апсорпције-зрака.		
Литература 1. Савић Ж, Савић С, Бановић С. Савремена радиолошка технологија, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2021. 2. Савић Ж. Савремене радиолошке методе, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2019. 3. Савић Ж. Основи радиологије, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2019. 4. Гундерман Р. Основи радиологије: Клиничка слика, патофизиологија, имидинг, 3. издање. Data Status, Београд, 2016. 5. Бановић С. Основи радиолошке заштите, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2016. 6. Тодоровић Н. Биофизика. Медицински факултет Универзитета у Новом Саду, 2015. 7. Лазарев С. Основи биофизике и радиологије са практикумом, ВТШ, Шабац, 2015. 8. Бановић С. Основи заштите од јонизујућег зрачења у медицини, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2010. 9. Бановић С. Радиолошка заштита, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2009. 10. Тодоровић Н, Клисарић О, Скубан Ф. Основна мерења у физици. ПМФ Универзитета у Новом Саду, 2009. 11. Раковић Д. Основи биофизике, ИАСЦ & ИЕФПГ, Београд, 2008. 12. Милошевић Н.Т. Основи биофизике, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2007. 13. Станковић Ј, Милошевић Н. Основи радиолошке физике, ВМШ, Београд, 2007. 14. Станковић С. Физика људског организма, ПМФ, Нови Сад, 2006. 15. Јовановић Т, Пауновић К. Основи радиолошке заштите, Београд, 2005. 16. Лазарев С. Практикум физике, ВТШ, Шабац, 2003. 17. Милановић М. Рендген апарати и уређаји за дијагностику, ВМШ, Београд 2003. 18. Шарић М. Технике и методе у радиологији, Ветеринарски завод, Бања Лука, 2003. 19. Драганић И. Радиоактивни изотопи и зрачење, Научна књига, Београд, 1985. 20. Вујнић В. Физика и дозиметрија зрачења, Виша медицинска школа, Београд, 1981. 21. Симовић Ј, Вуковић Ј, Ристановић Д, Радовановић Р, Попов Д. Биофизика у медицини, Медицинска књига, Београд, 1977.		
Број часова активне наставе: 4	Теоријска настава: 3	Практична настава: 1
Методе извођења наставе Предавања, вежбе, семинарски радови, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Менаџмент у здравству
Наставник/наставници: Павловић С. Сузана
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 5
Услов: /
Циљ предмета Студенти треба да стекну знања о процесима и функцијама менаџмента, као и да овладају вештинама планирања, организовања, персоналистике, контроле и управљања у здравственим системима. Студенти треба да стекну теоријско знање и овладају вештинама за примену менаџмент програма у организацијама сестринске службе као и у здравственим организацијама и установама здравствене заштите.
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени да уочавају, дефинишу, анализирају и решавају проблеме у вези са процесима у менаџменту у здравству, односно за кооперативни рад у професионалном тиму, за руковођење здравственим тимовима сестринске службе и здравствене неге, за примену функција менаџмента у здравственим организацијама, као и да у пракси унапреде њихову организацију.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам и развој менаџмента. Менаџмент као професија, наука и пракса. Основни процеси и функције менаџмента. Појам и елементи здравствене делатности. Здравље као вредност и потреба. Здравствена политика. Здравствени систем, елементи, карактеристике и структура. Здравствене услуге и установе. Здравство у савременом друштву. Глобализација и здравље поулације. Економика здравствених установа. Социјално и здравствено осигурање. Менаџерска етика. Комуникација у здравству. <i>Практична настава</i> Дефинисање проблема, анализа ситуације и елемената и предлог могућих решења. Утврђивање теорије и праксе менаџмента у здравственим колективима. Студија случаја кроз одабране проблеме, процесе и функције менаџмента у здравственим организацијама.
Литература 1. Војводић М, Павловић, С. Менаџмент у здравству, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2019. 2. Војводић М, Ђорђевић – Тодороски В. Менаџмент у здравству, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2015. 3. Holpp L. Upravljanje timovima, Mate d.o.o, Zagreb, 2014. 4. Ђорђевић – Тодороски В, Војводић М. Менаџмент у здравству, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2013. 5. Комљеновић Б, Ристић Ж, Беолокапић П. Социјални и здравствени менаџмент, Београд, 2010. 6. Probbins S, Judge T. Organizaciono ponašanje, Mate d.o.o, Zagreb, 2009. 7. Булат В. Менаџмент, Крушевац, 2008. 8. Мићовић П. Здравствени менаџмент, "Обележја", Београд, 2008.

9. Whitehead DK, Tappen RM, Weiss SA. Essentials of Nursing, Leadership and Management, Fourth Edition. F. A. Davis Company, Philadelphia, 2007.			
10.Марковић Д. Ж. Увод у социологију менаџмента, Београд, 2007.			
11.Маслов Х. А. Психологија у менаџменту, Нови Сад, 2004.			
12.Vasić M. Timovi i timski rad, Zavod distrofičara, Banja Luka 2004.			
13.Миловић М. Организација здравствене неге са менаџментом, Научна књига, Београд, 2003.			
Број часова активне наставе: 4		Теоријска настава: 3	Практична настава: 1
Методe извођења наставе			
Предавање, илустровано предавање, интерактивно предавање, консултације, креативне радионице.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Здравствено законодавство
Наставник/наставници: Војводић С. Марко, Петровић Љ. Слободан
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 5
Услов: /
Циљ предмета Стицање знања о општим појмовима из законодавства у области здравствене и социјалне заштите. Изучавање закона и подзаконских аката којима се правним нормама регулишу права и обавезе здравствених радника, здравствених сарадника и корисника здравствене и социјалне заштите.
Исход предмета Студенати ће бити оспособљени за примену закона и подзаконских аката у подручју здравства и социјалне заштите, контрола прописаних мера у складу са законом и подзаконским актима, упознавање основних принципа, норматива, стандарда и номенклатура услуга у здравству, схватање значаја организованог спровођења здравствене заштите и социјалног осигурања у очувању и унапређивању здравља становништва. Студенти ће бити оспособљени да примене знање из правне регулативе здравствене неге.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Значај здравственог и социјалног законодавства у здравственој и социјалној заштити и здравственој нези. Здравствена и социјална заштита. Здравствено и социјално осигурање. Правни аспекти здравствене неге код нас и у свету. Органи републичке управе у области здравља и социјалне заштите, инспекцијски надзор у области здравља. Најважнији прописи из области здравства. Улога државе у области здравствене заштите. Прописи о оснивању и престанку рада здравствених установа. Права и дужности оснивача здравствених установа. Управљање и финансирање здравственом установом – прописи. Надзор над радом здравствених установа. Здравствено законодавство – прописи о заштити од заразних болести, прописи о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе. Прописи о заштити ваздуха и воде од загађивања. Прописи о заштити од јонизујућих зрачења. Прописи о лековима, опојним дрогама и отровима. Међународни прописи и конвенције. Прописи ЕУ. Примена информатике у здравству. Прописи о евиденцијама у области здравства. Вођење евиденције и обрада података. Општи управни поступак и управни спор. Вођење администрације. Медицинска документација. <i>Практична настава</i> Обрада претходно поменутих поглавља кроз додатна предавања, консултације, колоквијуме, тестове и семинарске радове.
Литература 1. Батавељић Д, Војводић М, Војводић А. Здравствено, социјално и еколошко законодавство, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2021. 2. Батавељић Д, Војводић М, Војводић А. Законодавство. Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд 2019. 3. Батавељић Д, Војводић М, Војводић А. Законодавство. Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд 2009. 4. Савовић М, Прља Д, Степић Д. Здравствено законодавство, Удружење „Правници за

демокрају", Београд, 2006.

5. Лазаревић А. Социјална медицина, Београд, 2005.

6. Тимотић Б, Анђелски Х. Здравствено законодавство, Elit- Medica, Београд, 2004.

7. Константиновић Б. Зборник санитетског законодавства, Научна књижара "Scientia", Београд, 1934.

8. Зборник закона и уредаба Књажевства Србије, Књига XXX, Београд, 1877.

Број часова активне наставе: 4

Теоријска настава: 3

Практична настава: 1

Методе извођења наставе

Предавање, илустровано предавање, интерактивне групе, анализа препарата, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
Колоквијум-и	20		
Семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Здравствена нега у педијатрији
Наставник/наставници: Пекмезовић С. Слађана
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 8
Услов: положени испити из предмета Педијатрија и Здравствена нега
Циљ предмета Упознавање студента и стицање теоријских знања и вештина из области неговања деце и омладине као и организација и структура установа за здравствену заштиту деце.
Исход предмета Знаће да комуницира са здравим и болесним дететом. Умеће да препозна одређена стања без могућности вербалног саопштавања и моћи ће да учествује у тиму за здравствену негу, лечење и рехабилитацију детета. Професионално знање и спретност омогућиће струковној медицинској сестри да посматрајући болесника стручно оцени његово стање: постави сестринску дијагнозу, утврди степен и план неге, сачини програм реализације неге, као и да равноправно учествује у тиму за дијагностику, лечење, негу и рехабилитацију деце.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Установе за здравствену заштиту деце и лечење оболеле деце. Саветовалиште за новорођену децу, одојчад, малу децу, предшколску децу, школску децу и омладину. Опште карактеристике здравствене неге деце. Специфичности у нези и заштити и лечењу деце. Превенција компликација. Нега здравог детета. Нега болесног детета. Специфичности здравствене неге превремено рођеног детета. Исхрана одојчета. Вештачка и природна исхрана. Значај и преимућство природне исхране. Принципи примене ординираних терапија код деце. Основни принципи интензивне неге и терапије детета. Управљање ризиком у примени терапије. Контрола виталних функција код деце. Контрола дефекације и поремећаји пражњења црева. Здравствена нега деце са болестима респираторног, кардиоваскуларног, неуролошког, бубрежног, уринарног, дигестивног и ендокриног система и болестима крви. Здравствена нега детета са малигном болешћу. Здравствена нега детета са посебним потребама. Обучавање деце и родитеља за даљу контролу и регулисање болести у кућним условима. Општа разматрања неге онколошких болесника. <i>Практична настава</i> Стицање вештина здравствене неге у раду са болесном и здравом децом на одељењу педијатријске неге и одељењу педијатријске интензивне неге. Начин храњења и исхрана детета у хоспиталним условима. Улога демонстрационе кухиње и лактаријума. Планови третмана детета за превенцију дехидрације. Здравствена нега новорођенчета. Надзор над природном исхраном новорођенчета – контрола успешности дојења. Здравствена нега превремено рођеног детета. Принципи и начини примене кисеоничне терапије педијатријских болесника. Здравствена нега деце са хипербилирубинемijом. Здравствена нега деце оболеле од хроничних и системских болести. Примена здравствене неге код деце са променама и обољењима коже. Нега коматозног детета. Систематски прегледи и имунизација деце. Превенција болничких инфекција. Обука родитеља у контроли болести у кућним условима. Едукација родитеља деце која болују од хроничних болести.

Литература

1. Ковачевић Б, Пекмезовић С. Педијатрија са здравственом негом у педијатрији, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2021.
2. Стојадинов-Илић М. Секулић А, Јашовић Б. Здравствена нега (измењено и допуњено издање), Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2021.
3. Ковачевић Б. Педијатрија, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2019.
4. Бокоњић Д. и сарадници: Педијатрија и нега здравог и болесног дјетета, Фоча, Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву 2019.
5. Hockenberry M, Rodgers C, Wilson D. Wong's Essentials of Pediatric Nursing, 10th Edition, Elsevier Health Sciences, 2016.
6. Стојадинов-Илић М. Здравствена нега, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2015.
7. Маринковић Љ, Стојановић Б, Дамјанчевић Н. Нега неонатуса, Београд, ВЗШСС, 2013.
8. Јанковић Б. Водич за основно и специјализовано збрињавање новорођенчета, Институт за здравствену заштиту мајке и детета Србије „Др Вукан Чупић“, Београд, 2011.
9. Маринковић Љ. Здравствена нега у педијатрији, Народна библиотека Србије, 2007.
10. Маринковић Љ. Здравствена нега у педијатрији, Г.А.Д. Београд, 2007.

Број часова активне наставе: 8**Теоријска настава: 5****Практична настава: 3****Методе извођења наставе**

Предавање, демонстрација, метод посматрања, илустровано предавање, анализа документације, практични рад студената, рад у малим групама, интерактивне радионице, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	/
практична настава	20	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
 Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Здравствена нега у хирургији
Наставник/наставници: Митић М. Сава, Милосављевић М. Владимир
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 8
Услов: положени испити из предмета Хирургија и Здравствена нега
Циљ предмета Да се студенти професионално оспособе за самосталан и тимски рад у хируршкој установи уз примену и унапређење процеса здравствене неге као и стицање знања и вештина у свим видовима хируршке службе. Да способи студенте за учешће у дијагностици, препознавању преоперативних и постоперативних компликација, нези и рехабилитацији хируршких болесника.
Исход предмета Акценат се ставља да ће студенти применити основе хируршке доктрине и да у пракси процене и препознају симптоме хируршког обољења или повреду и да у оквиру тога примене одговарајући скуп реанимационих мера и поступака на професионалан и хуман начин, уз примену сестринских дијагноза и сестринских интервенција.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Организација рада хируршке службе. Примена мера и поступака према степену хитности повређених и оболелих. Методе хируршке профилаксе. Примена интравенских раствора код хируршких болесника. Трансфузија крви у хирургији. Крвављење и методе хемостазе у хирургији. Имобилизација у хирургији. Реанимација хируршких болесника. Дијагностичка испитивања хируршких болесника. Специфичности преоперативне неге. Специфичности постоперативне неге. Примена апарата за вештачку вентилацију хируршких болесника. Дренажа у хирургији. Исхрана хируршких болесника. <i>Практична настава</i> Организација рада у болници. Организација рада на болничким одељењима. Организација рада у одељењу за интензивну негу, реанимацију и постанестетичку опсервацију. Постављање сестринске дијагнозе, интервенције и решавање правилне евалуације. Организација рада у операционом блоку. Методе хируршке профилаксе. Дијагностика код хируршких болесника. Трансфузија крви. Имобилизација. Реанимација. Примена апарата за вештачку вентилацију. Преоперативна и постоперативна здравствена нега у хирургији. Дренажа у хирургији. Опекотине у хирургији. Рехабилитација хируршких болесника.
Литература 1. Стојадинов-Илић М. Секулић Александра, Јашовић Бојан. Здравствена нега (измењено и допуњено издање), Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2021. 2. Војиновић М. Здравствена нега у хируршким гранама, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2018. 3. Стојадинов-Илић М. Здравствена нега, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2015.

4. **Војиновић М. Хирургија са ортопедијом, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2014.**
5. **Митић С. Здравствена нега у хирургији, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2013.**
6. Терзић Н. Здравствена нега у хирургији, Лазаревац, 2013.
7. Терзић Н. Здравствена нега у хирургији, Лазаревац, 2013.
8. Игњатовић Д. Принципи здравствене неге у хирургији, Висока медицинска школа струковних студија, Њуприја, 2012.
9. Драговић Д, Герзић З. Општа хирургија, Београд, 2002.
10. Драгослав М. Стевовић (главни уредник) и сар. Хирургија за студенте и лекаре, „Савремена администрација“, Београд, 2000.
11. Баљозовић А, Баљозовић Н. Хирургија, Београд, 1991.

Број часова активне наставе: 8	Теоријска настава: 5	Практична настава: 3
---------------------------------------	-----------------------------	-----------------------------

Методе извођења наставе
 Предавање, демонстрација, метод посматрања, илустровано предавање, анализа документације, практични рад студената, рад у малим групама, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	/
практична настава	20	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Психијатрија са негом
Наставник/наставници: Милановић З. Анита
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 6
Услов: положен испит из предмета Здравствена нега
Циљ предмета Упознавање студената са основама психологије и психопатологије (ментални поремећаји). Студенти треба да упознају превентивне, дијагностичке, терапијске и рехабилитационе поступке у поступку лечења пацијента оболелог од менталног поремећаја.
Исход предмета Студенти ће се током наставе упознати са основама болести из области психијатрије. Током изучавања овог предмета студенти ће стећи знања која ће им омогућити да компетентно, у оквиру својих задужења, учествују у лечењу болесника из области психијатрије. Посебно ће бити оспособљени за правилну негу пацијената.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Историјски развој психијатрије. Појам и предмет психологије и психијатрије. Концепција менталног здравља и менталних поремећаја. Етиологија менталних поремећаја. Класификација менталних поремећаја и основе епидемиологије. Психичке функције. Опажање. Пажња. Памћење. Мишљење. Емоције. Нагони. Воља. Интелигенција. Теорије личности. Неуротски поремећаји. Соматоформни и са стресом повезани поремећаји. Поремећаји личности. Остали непсихотични поремећаји. Психотични поремећаји. Параноја. Шизофренија. Афективни поремећаји. Суицид. Органски психосиндроми. Болести зависности - алкохолизам. Болести зависности - дејство опојних и психотропних супстанци. Дечија и адолесцентна психијатрија. Ментални поремећаји у деце и адолесцената. Ургентна стања у психијатрији. Форензичка психијатрија. Психотерапија и социотерапија.
<i>Практична настава:</i> Успостављање контакта са особама са менталним поремећајима. Ауто и хетероanamнеза. Значај струковне сестре у тимском раду у психијатрији. Улога струковне сестре у психијатријском интервјуу. Специфичности струковна сестра-пацијент. Приказ особе са менталним поремећајем. Приказ пацијента са поремећајем опажања, пажње и памћења. Приказ пацијента са поремећајем мишљења и интелигенције. Нега болесника са поремећајем мишљења и интелигенције. Приказ пацијента са поремећајем емоција, нагона и воље. Нега болесника са поремећајем емоција, нагона и воље. Значај и задаци струковне сестре током примене психотерапијских и социотерапијских процедура. Клиничка обрада схизофрених поремећаја. Приказ пацијента са схизофреним поремећајем. Нега болесника са схизофреним поремећајем. Приказ болесника са поремећајем афекта. Нега болесника са поремећајем афекта. Улога струковне сестре у терапијском приступу болесника са поремећајем афекта. Приказ пацијента са поремећајем личности. Улога струковне сестре у терапијском приступу болесника са поремећајем личности. Нега болесника са органским психосиндромом. Приказ алкохолизма и алкохолне психозе. Улога струковне сестре у лечењу алкохолизма. Нега болесника. Приказ особе зависне од психоактивних супстанци. Специфичност односа струковне сестре и болесника зависног од психоактивних супстанци. Адолесцентна криза. Значај и задаци струковне сестре у терапији адолесцентне кризе. Клиничка обрада судско-психијатријског случаја. Приказ судско-психијатријског случаја.

Литература

1. Stahl SM: Stahl's Essential Psychopharmacology. Neuroscientific Basis and Practical Applications, 5th Edition, University of California, San Diego, 2021.
2. International Classification of Diseases 11th Revision (ICD11). 2020.
Доступно на: <https://icd.who.int/en>
3. Голубовић Г. З, Савић С, Алексопулос Х. Психијатрија са здравственом негом. Научна, Београд (у штампани)
4. Голубовић Г. З, Савић С. Практична психијатрија. Научна, Београд, 2019.
5. Karlović, D, i suradnici. Psihijatrija, Zagreb: Naklada Slap, 2019.
6. Kaplan RM, Saccuzzo DP. Psychological Testing: Principles, Applications, and Issues. 9. izdanje. Cengage Learning, Boston, 2018.
7. Stahl S. Prescriber's Guide, Cambridge University Press, United Kingdom, 2017.
8. Јашовић-Гашић М, Лечић-Тошевић Д. и сар. Психијатрија, Медицински факултет Универзитета у Београду, Београд, 2014.
9. Sadock BJ, Sadock VA i Ruiz P. Kaplan & Sadock's synopsis of psychiatry. 11th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer, 2014.
10. Кекуш Д. Психијатрија са негом: практикум (за студенте више медицинске школе), Београд, 2004.
11. American Psychiatric Association. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. 5. izdanje. Washington: New School Library, 2013.
12. Ђукић Дејановић С, Јањић В, Михајловић Г, Ђоковић Д, Игњатовић Ристић Д, Раванић Д, Швракић Д, Петровић Д, Јовановић М. Психијатрија, Медицински факултет Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац, 2011.
13. Марић Ј. Клиничка психијатрија, VII издање, Барекс, Београд, 1998.
14. Каличанин П. Психијатрија - Дијагностичко терапијски приручник за лекаре опште медицине, Технис, Београд, 1997.
15. U.S Food & Drug administration (FDA). Доступно на: www.FDA.gov.

Број часова активне наставе: 6		Теоријска настава: 5		Практична настава: 1	
Методе извођења наставе					
Предавање, опсервациони метод, илустровано предавање, демонстрација, интерактивне групе, самостални практични рад студената, консултације.					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе		поена		Завршни испит	
поена				поена	
активност у току предавања		10		писмени испит	
практична настава		20		усмени испит	
колоквијум-и		20			
семинар-и		20			

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Здравствена нега у онкологији и палијативно збрињавање
Наставник/наставници: Бановић Б. Светлана, Миланов З. Марко
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 8
Услов: положен испит из предмета Здравствена нега
Циљ предмета Упознавање студента са значајем тимског рада, организацијом, специфичностима планирања и реализације здравствене неге у онкологији. Студенти треба да се упознају са свим аспектима задатака и активним учешћем у свим доменима здравствене неге у онкологији у вези сасвим нивоима превенције, дијагностике малигних обољења, терапијом малигних обољења, решавањем клиничких проблема, стручном интервенцијом у вези са нежељеним ефектима онколошке терапије. Да се упознају са хитним стањима у онкологији, значајем правилног психосоцијалног приступа, правилном исхраном и рехабилитацијом болесника са малигним обољењем. Увођење студената у филозофију и праксу палијативног збрињавања и развој знања, вештина и ставова потребних за делотворно и саосећајно учешће у пружању палијативног збрињавања, упознавање са кључним вредностима у ПЗ (палијативно збрињавање) укључујући квалитет живота и пружање подршке пацијенту и његовој породици.
Исход предмета Студенти ће знати и оспособити се да практично реализују стечена знања у свим доменима здравствене неге у онкологији, а такође и да примене стечена знања и вештине из подручја палијативног збрињавања ради адекватне помоћи и подршке пацијенту и његовој породици.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Здравствена нега у онкологији. Обим здравствене неге, организација и структура тима, потребна знања за струковне медицинске сестре. Улога струковне медицинске сестре на унапређењу здравља и свим нивоима превенције малигних болести. Здравствено-васпитни рад. Унапређење здравствене неге у онкологији кроз едукацију и стручно усавршавање, учешће струковне медицинске сестре у истраживачкој делатности. Симптоми и знаци малигних обољења и препознавање у циљу сагледавања потреба за здравственом негом. Дијагностика малигних обољења и учешће у процедурама. Основни појмови о заштити од јонизујућег зрачења у медицини, самозаштити и заштити пацијента. Планирање терапије, онколошки конзилијум и учешће струковне медицинске сестре. Специфичности здравствене неге код: /најчешћих клиничких проблема / код хируршке тх. / код хемиотерапије / код имунотерапије / код хормонске тх. / код радиотерапије / код нежељених ефеката тх. / код хитних стања у онкологији. Интензивна нега, коматозно стање. Потпорна и симптоматска тх. Психосоцијални одговор на болест и лечење. Препоруке за исхрану. Значај рехабилитације. Палијативно збрињавање: Основни принципи филозофије и праксе ПЗ. Смрт и умирање у савременом друштву. Етички принципи и дилеме. Комуникација у ПЗ. Свеобухватна процена у ПЗ. Процена и контрола симптома. Хитна стања у палијативном збрињавању. Збрињавање у последњим часовима живота. Пацијент и породица. Психолошке реакције. Духовна подршка. Губитак вољене особе, туговање, ожалостаност. Интердисциплинарни тим. Стрес у ПЗ и рефлексивна пракса.

Практична настава

Упознавање студената са наставном базом и тимским радом. Примена здравствено васпитног рада и аспекти деловања у превенцији малигних болести. Интервенције струковне медицинске сестрекод: / клиничких проблема / у дијагностичким процедурама / код примене модалитета специфичне онколошке терапије / код нежељених ефеката тх / код хитних стања / код интензивне неге, коматозног стања. Примена симптоматске и потпорне тх. Пружање психолошке подршке, интервенције код проблема у вези са исхраном, остварење рехабилитације болесника.

Палијативно збрињавање: Примена филозофије и праксе ПЗ. Практични приступ у комуникацији и психосоцијалној и духовној подршци. Практична процена и контрола симптома. Практични приступ у решавању хитних стања у збрињавању у последњим часовима живота. Поступање са телом након смрти. Пружање подршке током туговања. Брига о себи и рефлексивна пракса.

Литература

1. Vrdoljak E, Belac I, Kusić Z, Gugić D, Juretić A. Klinička onkologija 3, obnovljeno i izmijenjeno izdanje. Izdavač Medicinska naklada, 2018.
2. **Бановић С. Основи онкологије, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2016.**
3. **Бановић С. Здравствена нега у онкологији - скрипта, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2014.**
4. **Бановић С. Основи здравствена нега у онкологији и палијативно збрињавање, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2014.**
5. Downing J, Milićević N, Haraldsdotir E, Ely J. Приручник за студенте из предмета Палијативно збрињавање, Развој палијативног збрињавања у Србији, 2013.
6. **Бановић С. Онкологија, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2012.**
7. Илић М. и сар. Малигни тумори - одабрана поглавља, Медицински факултет Крагујевац, Крагујевац, 2012.
8. Бошковић С. Здравствена нега у онкологији. Висока здравствена школа струковних студија у Београду, 2012.
9. **Бановић С. Здравствена нега у онкологији, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2010.**
10. Ђурђевић С, Кесић В. Гинеколошка онкологија. Удружење за гинеколошку онкологију Србије. Нови Сад, 2009.
11. Јовановић Д. и сар. Основи онкологије и палијативна нега онколошких болесника. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет, 2008.
12. Ћорлука В. и сар. Стандардизоване активности здравствене неге и збрињавање пацијената, Водич за мс-т, Удружење мс-т КЦС “Сестринство” друго допуњено издање, Београд 2007.
13. Опрић М. и сарадници, Општа онкологија. Медицинска Академија US Medical school, Београд. Elit Medica 2004.
14. Опрић М. и сарадници. Специјална онкологија. Медицинска Академија US Medical school, Београд. Elit Medica 2004.
15. Јелечанин Д. Здравствена нега у хемиотерапији карцинома, Завод уџбенике и наставна средства, Београд, 1995.

Број часова активне наставе: 8

Теоријска настава:5

Практична настава: 3

Методе извођења наставе

Предавање, метод посматрања, илустровано предавање, интерактивне групе, консултације, анализа документације, практични рад студената, рад у малим групама.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Примарна здравствена заштита са здравственом негом
Наставник/наставници: Вешовић М. Душан
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 8
Услов: положени испити из предмета Социјална медицина и етика и Здравствена нега
Циљ предмета Студенти ће усвојити знања и вештине јавно здравствених појмова и изазова на примарном, секундарном и терцијалном нивоу здравствене заштите. Да се студенти оспособе да самостално и у тиму планирају и реализују сестринске интервенције у раду са појединцем, породицом, заједницом.
Исход предмета Студенти поседују знања и вештине за рад на промоцији здравља и превенцију болести. Оспособљеност за рад са здравом и болесном популацијом у заједници, образовним и здравственим установама.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод у предмет, општи појмови и дефиниције здравствене неге у примарној здравственој заштити. Промоција здравља, нивои превенције, превентивне и куративне активности и интервенције у примарној здравственој заштити. Стратегија јавног здравља Републике Србије. Установе за спровођење здравствене неге у систему примарне здравствене заштите. Рад струковне медицинске сестре у службама Дома здравља. Здравствена нега деце, особа генеративног доба, старих особа, вулнерабилних група становништва и промоција здравља, спречавање и сузбијање болести у примарној здравственој заштити. Здравствена нега у поливалентној патронажној заштити (развој и програмске активности патронажне службе, активности на унапређењу рада поливалентне патронажне службе, садржај рада сестре и патронажна посета. Иновативни приступ у патронажној служби. Здравствена нега у кући. Организација здравствено-промотивних активности локалној заједници кроз активно учешће у животу и раду заједнице, путем здравствено васпитног рада (индивидуални и групни) промоције здравља појединца, породице групе и заједнице (кампање и акције за здравље зајднице у обданишту, школи, радној организацији). Процес здравствене неге у примарној здравственој заштити. Здравствена нега у заједници, планирање и имплементација кампање за промоцију здравља у заједници у складу са Календаром здравља. Организација хуманитарних и невладиних организација од значаја за квалитет живота појединца.
<i>Практична настава</i> Упознавање студента са организацијом рада и специфичностима здравствене неге у општој медицини, гинеколошкој, педијатријској, патронажној и служби кућног лечења дома здравља. Учешће струковне медицинске сестре у пријему пацијената, тријажи и збрињавању пацијента у примарној здравственој заштити. Процес здравствене неге у примарној здравственој заштити детета, трудница и жена генеративног доба, здравственој заштити старих, превенцији масовних незаразних болести и превенцији болести зависности. Самостални и тимски рад у утврђивању здравственог стања становништва у заједници, идентификацији ризико-фактора и подучавање о очувању здравља појединца, породице и заједнице.
Литература 1. Стевановић С. Вешовић Д. Социјална медицина са етиком, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан”, Београд, 2021. 2. Стевановић С. Вешовић Д. Медицина рада, Висока здравствено-санитарна школа

струковних студија „Висан”, Београд, 2021.

3. Стојадинов-Илић М. Секулић А, Јашовић Б. Здравствена нега (измењено и допуњено издање), Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2021.
4. Урошевић, Ј. Здравствена нега у примарној здравственој заштити, сепарати / изводи са предавања (учбеник у припреми), Академија васпитачко-медицинских струковних студија Одсек - Ћуприја, 2019.
5. Стојадинов-Илић М. Здравствена нега, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2015.
6. Кекуш Д. Здравствена нега у примарној здравственој заштити, ВЗШ, Београд, 2015.
7. Павлица Д. Социјална медицина са етиком, скрипта, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан”, Београд, 2010.
8. Тијанић М, Ђурановић Д, Рудић Р, Миловић Љ. Здравствена нега и савремено сестринство, Научна КМД, Београд, 2010.
9. Приручник за патронажне сестре за превентивни рад са одраслим становништвом, Институт за Јавно здравље Војводине, Нови Сад, 2009.
10. Ђорлука В, Петровић З, Алексић Ж, Пејовић Д, Ђерић М, Милошевић З. Стандардизоване активности здравствене неге и збрињавања пацијената– Водич за медицинске сестре-техничаре и бабице, (друго допуњено издање). Удружење медицинских сестара и техничара КБЦ „Сестринство“ Београд, 2007.

Број часова активне наставе: 8		Теоријска настава: 5	Практична настава: 3
Методе извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, метода ПБЛ, консултације, вежбе, практични рад.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Гинекологија и акушерство са негом
Наставник/наставници: Пљеша С. Игор
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ:8
Услов: положени испити из предмета Анатомија и физиологија, Патологија са патофизиологијом и Здравствена нега
Циљ предмета Студент треба да овлада основним знањима и вештинама о анатомији и функцији женског репродуктивног система, дијагностици и терапији гинеколошких обољења, оплодњи, расту и развоју људског организма, физиологији и патологији трудноће, физиолошком и патолошком порођају, пуерперијуму, лактацији и збрињавању новорођенчета.
Исход предмета Студенти ће се током наставе упознати са основама болести из области гинекологија и акушерство. Током изучавања овог предмета студенти ће стећи знања која ће им омогућити да компетентно, у оквиру својих задужења, учествују у лечењу болесника из којима се баве гинекологија и акушерство. Посебно ће бити оспособљени за правилну негу пацијената.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Полни органи жене. Нормални положај гениталних органа и поремећаји статике. Функционални круг менструационог циклуса. Менструациони циклус. Медицинска генетика у гинекологији и акушерству. Овулација и њене неправилности. Поремећаји менструационог циклуса. Животна доба жене Основна грађа јајника, овулација и оплодња. Рани развој заетка. Структура и функција плаценте, плодових овојака и пупчаника. Раст и развој плода. Плодова вода. Физиологија трудноће. Дијагностика ране трудноће и методе праћења трудноће. Ектопична трудноћа. Порођај и новорођенче. Савремено вођење порођаја. Карлична презентација и вишеплодна трудноћа. Неправилности порођаја. Превремени и послетермински порођај. Повреде меких и коштаних порођајних путева. Пуерперијум. Крварења у трудноћи. ПИХ. Прееклампсија и еклампсија. Емесис гравидарум, хуперемесис гравидарум. Болести уринарних органа у гравидитету. Болести ендокриног система у гравидитету. Диабетес меллитус. Хематолошка и кардиоваскуларна обољења у трудноћи. Хируршка и инфективна обољења у трудноћи. Гестацијске трофобластне болести. Имунолошки аспекти трудноће. Рх изоимунизација. Вакцинације и медикаменти у трудноћи. Шок у акушерству. Полно преносиве болести. ХИВ Запаљења и повреде спољашњих полних органа жене. Запаљења унутрашњих полних органа жене и акутни абдомен. Бенигни тумори спољних гениталних органа, јајовода и утеруса. Бенигни и малигни тумори јајника. Малигни тумори грлића и тела материце. <i>Практична настава</i> Анамнеза гинеколошких болесника, рад са болесником. Методологија рада са болесником. Приказ болесника, физиологија менструалног циклуса, овулација. Гинеколошки статус, практични рад са болесником Значај и задаци струковне медицинске сестре у примени дијагностичких метода у гинекологији и акушерству. Колпоскопија. УЗ у гинекологији. Контрола нормалне трудноће. Пријем труднице у породилиште и обрада труднице. Практичан рад са трудницом. Задаци и обавезе струковне сестре током порођаја. Практичан рад са трудницом. Улога струковне сестре у савременом вођењу порођаја. Улога струковне сестре у антепарталном и интрапарталном надзору плода и мајке.

Литература

1. Стојадинов-Илић М. Секулић Александра, Јашовић Бојан. Здравствена нега (измењено и допуњено издање), Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2021.
2. Плећаш Д. Гинекологија и акушерство: уџбеник за студенте медицине, Медицински факултет, Београд, 2019.
3. Петронијевић М, Ракић С. Практикум из породичства: за студенте медицине, Медицински факултет, Београд, 2019.
4. Антић Љ, Златановић М. Практикум из здравствене неге гинекологије и акушерства, ВМШ Ћуприја, 2019.
5. Војиновић М. Здравствена нега у хируршким гранама, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2018.
6. Стојадинов-Илић М. Здравствена нега, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2015.
7. Митић С. Здравствена нега у хирургији, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2013.
8. Плећаш Д. Гинекологија и акушерство: уџбеник за студенте медицине, Медицински факултет, Београд, 2014.
9. Ђурђевић С, Кесић В. Гинеколошка онкологија. Удружење за гинеколошку онкологију Србије. Нови Сад, 2009.

Број часова активне наставе: 8	Теоријска настава: 5	Практична настава: 3	
Методе извођења наставе			
Предавање, илустровано предавање, интерактивне групе, анализа документације, консултације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	/
практична настава	20	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Здравствена нега старих са кућном негом
Наставник/наставници: Војиновић С. Милош, Крстић З. Александра
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 6
Услов: положени испити из предмета Интерна медицина и Здравствена нега
Циљ предмета Циљ предмета је да се студенти упознају са теоријама о старости и старењу, схвате основне проблеме старих особа, усвоје вештине потребне за свеобухватну здравствену негу старих, као и специфичности неге и рехабилитације у болничким и кућним условима. Студенти, такође, стичу знања и вештина за рад са здравим и болесним појединцем и породицом у кућном лечењу и оспособљавају се за комуникацију са болесним појединцем и породицом.
Исход предмета Студенти ће схватити етиологију и ток промена код физиолошког и патолошког старења. Моћи ће да препознају когнитивне, физичке и психо-социјалне поремећаје здравља код старих, знаће да раде на промоцији здравља, обављају специфичну здравствену негу старих, спроводе и оцењују рехабилитационе поступке у областима различитих клиничких сектора. Биће оспособљени да дају пуну подршку породици старе особе. Студент ће бити оспособљен да у пракси свакодневно, пацијенту пружа основне информације о ризику факторима за одређене нозолошке групе и указује на превенцију фактора ризика,. Такође ће бити оспособљен да примењује знања неопходна за сагледавање стања пацијента и основних лабораторијских анализа. Биће упознат са најчешће прописиваним лековима и њиховим дозама. Кроз вежбе са пацијентима, студенти ће научити како да успоставе одговарајући однос са пацијентима, да предлажу хигијенско-дијететски режим пацијенту, да примењују специфичне поступке здравствене неге у кућним условима што подразумева терапију и збрињавање болесника у кућним условима и породици и едукацију његове породице.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Геријатрија и геронтологија. Теорије старења. Примарно старење. Физиолошке, психолошке и социјалне промене које прате старење. Патолошко старење. Карактеристике. Најчешћи поремећаји кардиоваскуларног, респираторног, ендокриног гастроинтестиналног, генитоуринарног, и локомоторног система. Неуролошки поремећаји и болести коже. Здравствена нега старих особа; улога медицинске сестре код мултидисциплинарног приступ и тимског рада. Функционални пад старих особа; конфузија, непокретност, инконтиненција, декубитус, трауме. Нортонова скала, ранкин скала и бартел индекс и значај у нези непокретних болесника. Превенција повређивања. Процес рехабилитације, циљеви и принципи процеса рехабилитације. Специфичности рехабилитације старих лица. Улога медицинске сестре у здравственој заштити старих лица. Улога породице у нези старих и рад са породицом. Увод у кућну негу, општи проблеми. Организација рада кућне неге. Кућна нега у систему здравствене и социјалне заштите. Значај кућне неге. Основни принципи кућне неге. Задаци кућне неге. Аспекти кућне неге. Медицинска документација кућне неге. Мониторинг виталних функција у кућним условима, симптоми и знаци болести. Фактори ризика за настанак болести, превенција болести, превенција ризика за настанак болести. Принципи правилне исхране. Вештина комуникације у кућним условима. Процена стања и потреба пацијената у кућној нези. Праћење стања пацијента и породице. Безбедност и превенција повреда у кућним условима. Примена и чување

лекова. Лекови, апликација и подела лекова. Ограничено покретни и непокретни пацијенти и компликације код истих. Здравствено-васпитни рад са оболелима и њиховом породицом. Кућно лечење интернистичких пацијената. Специфичност кућне неге педијатријског болесника; специфичности кућне неге старих и инвалидних особа; специфичности кућне неге онколошких болесника. Палијативна нега у кући. Здравствена нега у кући – фактори који утичу на развој и значај здравствене неге у кући. Будућност кућног лечења – менаџери и доктори примарне здравствене заштите (савремени светски модели) Потреба за обуком медицинских сестара за одржавање едукативних семинара кућне неге у систему здравствене неге у кући.

Практична настава

Хоспитализација старе особе, улога медицинске сестре код психичке и физичке припреме пацијента за пријем у стационарну здравствену установу. Здравствена нега старих особа са обољењима кардиоваскуларног, респираторног, генитоуринарног, гастроинтестиналног, ендокриног и локомоторног система, као и код неуропсихијатријских и дерматовенеролошких проблема. Здравствена нега код мултиморбидитета. Апликација оралне и парентералне терапије (врсте лекова, дозе, начин требовања и чувања). Проблеми полипрагмазије. Индивидуализација здравствене неге, промоција здравља старих особа, рад са породицом, друштвеном заједницом.

Упознавање студената са наставном базом. Организација кућне неге. Едукација појединца и породице за негу у кући. Комуникација са појединцем и породицом. Практична процена стања и потреба корисника. Посматрање у кућним условима. Контрола примене и чувања лекова. Идентификација знака и симптома оболелих. Процена животних навика; упознавање са протоколом едукације у пракси; планирање обима здравствене неге; контрола виталних функција; контрола излучевина; апликација лекова болесницима; нежељени ефекти третмана; примена здравствене неге у хитним стањима. Комуникација са пацијентом током лечења и у палијативном збрињавању; саопштавање лоших вести; принципи правилне исхране; рехабилитација; специфичности сестринских интервенција пацијената у терминалној фази болести. Опрема и садржај рада медицинске сестре и техничара, патронажне службе и кућном лечењу, терапијске процедуре медицинске сестре и техничара и демонстрација знања и вештина у амбуланти и на терену а у циљу стицања организационих способности сестре менаџера. Специфичности кућне неге педијатријског болесника; специфичности кућне неге старих и инвалидних особа; специфичности кућне неге онколошких болесника. Палијативна нега у кући.

Литература

1. Стојадинов-Илић М. Секулић А, Јашовић Б. Здравствена нега (измењено и допуњено издање), Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2021.
2. Стојадинов-Илић М. Јашовић Б, Исаковић Љ. Здравствена нега у интерној медицини (измењено и допуњено издање), Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2021.
3. Урошевић, Ј. Здравствена нега старих сепарати/изводи са предавања (удбеник у припреми), Академија васпитачко-медицинских струковних студија Одсек - Ћуприја, 2019.
4. Стојадинов-Илић М. Здравствена нега у интерној медицини, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2018.
5. Петровић Б, Вукомановић П. Фармакологија, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2018.
6. Живковић Н. Здравствена нега у неурологији, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2017.
7. Стојадинов-Илић М. Интерна медицина, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2017.

8. **Живковић Н. Неурологија, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2015.**
9. Иван Копитовић, Интерна медицина за студенте здравствене неге. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет. Нови Сад 2015.
10. Marilyn D. Harris. Handbook of Home Health Care Administration. Jones & Bartlett Learning; 6 edition. 2015.
11. **Бановић С. Основи здравствена нега у онкологији са палијативним збрињавањем, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2014.**
12. Downing J, Milićević N, Haraldsdotir E, Ely J. Приручник за студенте из предмета Палијативно збрињавање, Развој палијативног збрињавања у Србији, 2013.
13. **Митић С. Општа медицина: основна знања о болестима, дијагностици и терапији, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2012.**
14. Četiri stupnja gerijatrijske zdravstvene njege. Zagreb: Centar za gerontologiju Zavoda za javno zdravstvo „Andrija Štampar“, 2011.
15. Јовић, С. Медицинска рехабилитација особа са моторичним поремећајима. Београд: ВМШ Београд, 2011.
16. **Бановић С. Здравствена нега у онкологији, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2010.**
17. Тијанић М, Ђурановић Д, Рудић Р, Миловић Љ, Здравствена нега и савремено сестринство, Научна КМД, Београд, 2010.
18. **Мијић Р. Интерна медицина, скрипта, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2009.**
19. Зековић, П., Михајлова - Зековић, Р. Здравствена нега и рехабилитација. Београд: Завод за уџбенике 2009.
20. Шаренац Д. Здравствена нега старих, Лицеј, Београд, 2009.
21. Јовановић Д. и сар. Основи онкологије и палијативна нега онколошких болесника. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет, 2008.
22. Hoeman S. Rehabilitation Nursing: Prevention, Intervention, and Outcomes, 4e (Rehabilitation nursing: Process & Application, 4th Edition Publisher: St. Louis Missouri: Mosby 2007.
23. Давидовић М. Милошевић Р. Медицинска геронтологија; Медицински факултет Универзитета у Београду, Београд, 2007.
24. Ћорлука В. и сар. Стандардизоване активности здравствене неге и збрињавање пацијената, Водич за мс-т, Удружење мс-т КЦС “Сестринство” друго допуњено издање, Београд 2007.
25. Вукадинов Ј. Геријатрија и нега старих особа, Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет, Нови Сад, 2006.
26. Влада Републике Србије, Национална стратегија о старењу („Службени гласник РС”, бр. 55/05 и 71/05), 2006.
27. Жигић Д, Иванковић Д, Поповић Ј, Лапчевић М, Шукриев Љ, Ковачева К, Станковић С. Општа медицина – породична медицина. Секција опште медицине Српског лекарског друштва, Београд, 2006.
28. Коњикушић В, Коцев Н. Здравствена нега у процесу рехабилитације, Ауторско издање Београд, 2005.
29. Кекуш Д. Здравствена нега у превентивној здравственој заштити. Виша медицинска школа, Ђуприја. 2005.

30. Jaffe RN MS, Marie; Skidmore-Roth RN MSN NP, Linda. Home Health Nursing: Assessment and Care Planning. Published by Mosby, 1997.

31. Геронтологија: Часопис Геронтолошког друштва Србије

Број часова активне наставе: 7	Теоријска настава: 5	Практична настава: 2
---------------------------------------	-----------------------------	-----------------------------

Методе извођења наставе

Предавање, демонстрација, метод посматрања, интерактивно предавање, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	/
практична настава	20	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Здравствена нега у ургентној медицини
Наставник/наставници: Војиновић С. Милош, Петровић Г. Горан
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: положени испити из предмета Итерна медицина и Здравствена нега
Циљ предмета Циљеви и задаци предмета су: оспособљавање студената да усвојена знања практично примене и укажу прву помоћ када је то неопходно.
Исход предмета Да добију адекватну припрему из основних предмета, како би знали и разумели најрелевантније аспекте који чине основу за патолошке процесе у организму а који сусаставни део стручне, превентивне активности.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Организација здравствене службе. Врсте здравствених установа, документација у ургентној медицини, средства и опрема. Организација збрињавања повређених и оболелих у реонима масовних људских губитака: хитна помоћ, збрињавање повређених и оболелих, прва помоћ, медицинска помоћ, тријажа и редови хитности при указивању прве помоћи, средства за евакуацију повређених и етапно лечење. Појам и значај прве помоћи: поступак са повређенима и оболелим на лицу места несреће, утврђивање стања виталних функција повређених и оболелих, врсте повреда, значај отворених повреда, ратна рана, заштита ране од инфекције, сепса и антисепса, примена антибиотика, серумска и вакцинална заштита. Витални знаци: Свест, дисање, артеријски притисак и пулс, диуреза, телесна температура. Завоји: Врсте завоја и њихов значај, постављање завоја (општи принципи). Транспортна имобилизација: дефиниција, значај, општи принципи, имобилизација приручним средствима, имобилизација стандардним средствима, имобилизација завојем. Привремена хемостаза: повреде крвних судова, крвавање и искрваваљеност, методе привремене хемостазе. Акутни застој срца и кадиопулмонално церебрална реанимација: дефиниција, узроци и клинички знаци, респираторна реанимација, кардијална реанимација, церебрална реанимација, прва помоћ и медицинска помоћ (мидикаментоза и дефибрилација). Трауматски шок: узроци, механизам настанка и клинички знаци, прва помоћ, медицинска помоћ. Трансфузија крви и плазме: АБО и РХ систем крвних група, одређивање крвних група, исправан поступак при узимању, чувању и давању крви, могуће грешке и компликације, аутолога и хетеролога трансфузија, предности и недостаци, сува и свеже смрзнута људска плазма. Ургентна стања у интерној медицини: поремећаји циркулације, метаболички поремећаји, алергијске реакције, акутна обољења абдомена. Положај повређеног и оболелог у постељи, декубитус, узроци, превенција и лечење, примена термичких поступака у лечењу (термофор, кеса са ледом), оксигенотерапија, испирање желуца и гастрична сукција, катетеризација мокраћне бешике, клизма.
<i>Практична настава</i> Медицинска тријажа: тријажни талони, пратећа медицинска документација. Утврђивање стања виталних функција повређених и оболелих: мерење учесталости и квалитета пулса, мерење вредности артеријског притиска осцилометријском и аускулта торном методом, мерење телесне температуре, централне и периферне, мерење сатне и дневне диурезе, кеса за урин и читавање, утврђивање поремећаја свести вербалном комуникацијом. Завоји: постављање завоја на све делове

тела. Транспортна имобилизација: имобилизација приручним средствима (даска, троугао, пеш капута, троугла, марама, уз равну подлогу), имобилизација стандардним удлагама (Крамерова шина), имобилизација завојем. Методе привремене хемостазе: компресивни завој, дигитална компресија, Есмахова повеска, тампонада ране, довођење екстремитета у принудни положај. Акутни застој срца и кардиопулмонално церебрална реанимација: респираторна реанимација (вежба на лутки-фантому), кардијална реанимација (вежба на лутки-фантому). Трансфузија крви: Парентерална примена течности и лекова: положаји болесника у постељи,

Литература

1. Стојадинов-Илић М. Секулић А, Јашовић Б. Здравствена нега (измењено и допуњено издање), Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2021.
2. Стојадинов-Илић М. Јашовић Б, Исаковић Љ. Здравствена нега у интерној медицини (измењено и допуњено издање), Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2021.
3. Стојадинов-Илић М. Здравствена нега у интерној медицини, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2018.
4. Стојадинов-Илић М. Интерна медицина, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2017.
5. Драган Вучовић, Интензивна терапија, уџбеник, Графопан, Београд, 2016. год.
6. Невена Калезић и сарадници, Иницијални третман ургентних стања у медицини (2 измењено и допуњено издање), Медицински факултет Београд, 2016. год.
7. Стојадинов-Илић М. Здравствена нега, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2015.
8. Вучовић Д. Ургентна медицина. Графопан, Београд, 2015.
9. Marino P L, The Icu Book 4e Int ed (International Edition), LWW Lippincott Williams and Wilkins, 2013.
10. Митић С. Општа медицина: основна знања о болестима, дијагностици и терапији, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2012.
11. Мијић Р. Интерна медицина, скрипта, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2009.
12. Нунић Н. Водич кроз ургентну медицину, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2008.
13. Јукић М. и група аутора, Интензивна медицина, уџбеник, Медицинска наклада, Загреб, 2008. год.
14. Ђорлука В. и сар. Стандардизоване активности здравствене неге и збрињавање пацијената, Водич за мс-т, Удружење мс-т КЦС “Сестринство” друго допуњено издање, Београд 2007.
15. Ургентна медицина - Први Југ. Симпозијум радова у Ургентној медицини, Београд, 1994.
16. Стефановић С. и сар. Интерна медицина, Медицинска књига Београд-Загреб, 1989.

Број часова активне наставе: 7

Теоријска настава: 5

Практична настава: 2

Методе извођења наставе

Предавање, илустрована предавања, демонстрација, консултације, практичан рад студената.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	/
практична настава	20	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковни медицински радиолог
Назив предмета: Здравствена нега у радиологији
Наставник/наставници: Бановић Б. Светлана, Ацић М. Иванка
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: положен испит из предмета Основи биофизике са радиологијом, Фармакологија и Здравствена нега
Циљ предмета Стицање нових знања из области здравствене неге, унапређење и осавремењивање професионалне праксе.
Исход предмета Студент ће бити оспособљен да усвојена знања, вештине и ставове практично примени у дијагностици, нези и лечењу кроз смосталан и тимски рад.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод у здравствену негу. Принципи здравствене неге. Функција савремене болнице. Организација здравствене неге. Опсервација пацијента. Интервенције у нези. Дијагностичке технологије. Радиолошко одељење. Антисепса и асепса. Примена лекова. Анафилактичка реакција. Стандарди кардиопулмоналне и церебралне реанимације. Прва помоћ и здравствена нега особа у хитним и критичним стањима. Здравствена нега особа током радиотерапије и хемиотерапије. <i>Практична настава</i> Комуникације и први контакт с болесником. Болничка јединица и болесничка постеља. Планирање интервенција на радиолошком одељењу. Трансфер болесника. Интервенције у нези. Виталне функције: процена, мерење и евидентирање. Дезинфекција и стерилизација у пракси. Припрема за рад у асептичним условима. Примена парентералних лекова. КППЦР у пракси. Примена завоја и завојног материјала. Јединица интензивне неге и специфичности снимања.
Литература 1. Савић Ж, Савић С, Бановић С. Савремена радиолошка технологија, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2021. 2. Стојадинов-Илић М. Секулић Александра, Јашовић Бојан. Здравствена нега (измењено и допуњено издање), Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2021. 3. Савић Ж. Савремене радиолошке методе, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2019. 4. Савић Ж. Основи радиологије, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2019. 5. Петровић Б, Вукомановић П. Фармакологија, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2018. 6. Бановић С. Основи онкологије, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2016. 7. Бановић С. Основи радиолошка заштита, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2016.

8. **Стојадинов-Илић М. Здравствена нега, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, 2015.**
9. **Бановић С. Онкологија, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2012.**
10. Бошковић С. Здравствена нега у онкологији: Висока медицинска школа струковних студија у Београду, 2012.
11. Бабић Ј. Здравствена нега у радиологији, Лицеј, Београд, 2011.
12. Тијанић М, Ђурановић Д, Рудић Р, Миловић Љ. Здравствена нега и савремено сестринство. Научна КМД, Београд, 2010.
13. **Бановић С. Радиолошка заштита, Висока здравствено-санитарна школа струковних студија „Висан“, Београд, 2009.**
14. Стојковић Б. Здравствена нега у радиологији, Научна књига, Београд, 2006.

Број часова активне наставе: 7	Теоријска настава: 5	Практична настава: 2	
Методе извођења наставе			
Предавање, демонстрација, интерактивне групе, самостални практични рад студената, консултације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	/
практична настава	20	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Табела 5.2. Спецификација предмета
 Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Стручна пракса
Наставник/наставници: Војиновић С. Милош, Јашовић М. Бојан
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 18 у првој години: 6 у другој години: 6 у трећој години: 6
Услов: /
Циљ предмета Циљ стручне праксе је да студент буде укључен активно и пасивно у процесе који се одвијају у здравственом сектору сходно његовим компетенцијама, а уз процену и асистенцију сарадника.
Исход предмета Студент ће бити оспособљен за самостални и тимски рад у сложеним дијагностичким и терапијским процедурама. Биће у стању да препознаје своју улогу у тиму и да преузме одређени број задатака по процени сарадника. Студент ће бити оспособљен за здравствено васпитни рад и циљане едукативне програме које ће спроводити самостално и тимски. Кроз стручну праксу студент се оспособљава да теоријско и ограничено практично знање прошири и интегрише у динамичне процесе који се одвијају на релацији здравствени радник – корисник.
Садржај предмета Стручна пракса се реализује током све три године студија. Укупан број часова стручне праксе је 2200 и не улази у укупан број недељних часова активне наставе. Стручна пракса се бодује са укупно 18 ЕСПБ (по 6 ЕСПБ на свакој години студија). Планиран број часова стручне праксе у првој години студија укупно 735 часова 6 ЕСПБ Планиран број часова стручне праксе у другој години студија укупно 750 часова 6 ЕСПБ Планиран број часова стручне праксе у трећој години студија укупно 735 часова 6 ЕСПБ Стручна пракса се обавља у наставним базама које обухватају здравствене установе, као и клиничко болничке центре и институте, међу којима су: • Универзитетски клинички центар Србије, Пастерова 2, Београд • Војно-медицинска академија, Црнотравска 17, Београд • Клиничко болнички центар Земун, Вукова 9, Земун • Клиничко болнички центар „Звездара“, Димитрија Туцовића 161, Београд • Клиничко болнички центар Бежанијска коса, Др Жорџа Матеа ББ, Београд • Дом здравља Вождовац, Устаничка 16, Београд • Дом здравља Палилула, Кнез Данилова 16, Београд • Дом здравља Земун, Рада Кончара 46, Земун-Београд • Дом здравља „Једро-Медигроуп“, Јурија Гагарина 14, Нови Београд • Дом здравља „Медигроуп др Ристић“, Париске комунале 26, Нови Београд • Дом здравља „Медигроуп др Цвјетковић“, Балзакова 44, Нови Сад • Институт за рехабилитацију – организациони део Сокобањска, Сокобањска 17, Београд • Институт за ортопедско-хируршке болести „Бањица“, Михаила Аврамовића бр. 28, Београд

- Општа болница „Импулс“, Вишњићка 91а, Београд
- Општа болница „Bel Medic“, Косте Јовановића 87, Београд
- Општа болница „Медигроуп“, Милутина Миланковића 3, Нови Београд

Доступност пацијената утиче на временски распоред јединица које ће студент савладати, али да би студент стекао ЕСПБ за стручну праксу потребно је да савлада практичан рад.

Упознавање са специфичностима режима здравствене неге клиничких болесника почев од: процедура прихватања и збрињавања (кроз пријемни блок, санитарни пропусник), смештања у болесничку јединицу, изолације болесника, борби против интрахоспиталних инфекција. Поред неге која се примењује код појединих болести (кардиолошких, гастроентеролошких, пулмолошких, ендокринолошких итд.) изузетно је важно да студент савлада негу болесника у коронарној јединици која подразумева непрекидни мониторинг, интензивно лечење и честу контролу виталних параметара, гасних анализа као и честе апирације секрета из дисајних путева. При пријему пацијената, одређује положај болесника, остварује венски пут, апликује интравенску терапију, прати виталне функције, превенира декубитус, флеботромбозу, тромбофлебите и плућни тромбоемболизам. Учествоје у тиму за кардиопулмоналну реанимацију. Обавља послове организовања и руковођења радним целинама. Истовремено се студенти оспособљавају за обављање послова организовања и руковођења радним целинама, извршавање сложенијих радних задатака. Усвајање и примену нових сазнања и поступака у раду као и перманентну едукацију уз рад.

Студент ће кроз стручну праксу да евалуира стечена знања и на основу критичког размишљања и етичких одлука да донесе исправан суд о својој професији и себи лично, а све кроз пружање сестринских акција и интервенција у које се максимално укључује.

Методe извођења наставе

Методe су условљене проблемима и потребама у здравственом сектору, а струковна медицинска сестра најчешће користи:

- * разговор, дискусија
- * интервју
- * здравствено-васпитни рад
- * демонстрација
- * припрема болничког материјала, припрема услова за извођење дијагностичких, терапијских и рехабилитационих процедура и праћење истих
- * препознавање знакова и симптома основне болести и адекватно пружање помоћи
- * континуитрани мониторинг
- * рад у оквиру важећих стандарда здравствене неге
- * правилно вођење документације

Студент обавља предиспитну стручну праксу у наставним базама школе и на терену у зависности од врсте активности коју обавља уз стални надзор наставника и сарадника.

Укључивање у процес рада наставне базе, консултације и писање дневника стручне праксе у коме студент описује активности и послове које је обављао за време стручне праксе.

Оцена знања

За стручну праксу студент не добија оцену, али у току обављања стручне праксе под руководством ментора добија предвиђене ЕСПБ бодове.

Табела 5.2. Спецификација предмета
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма.

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Завршни рад
Наставник/наставници: Име. средње слово. Презиме : Избор студента
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 4
Услов: положени испити предвиђени планом и програмом струковних студија - Струковна медицинска сестра
Циљ предмета Оспособљавање студента да примени основна, научно-стручна и стручно-апликативна знања и методе за решавање конкретних проблема у оквиру изабране теме завршног рада. У оквиру завршног рада студент, проучавајући доступну литературу, истраживачким или практичним радом изучава проблем, његову структуру и сложеност и на основу спроведених анализа изводи закључке о могућим начинима његовог решавања. Такође, студент се обучава да напише завршни рад, презентује га у задатом року и дискутује о раду са стручним лицима.
Исход предмета Студент је оспособљен да, на основу стечених знања и вештина током студирања, уради истраживачки рад из стручно-апликативних области које чини његову будућу праксу, и да га презентује пред компетентном комисијом. Студент стиче могућност да разуме и утиче на промене које се дешавају код човека у здрављу и болести. Студент се оспособљава да прати и учествује у професионалној пракси, да истражује и предлаже новине у здравственој нези и рехабилитацији.
Садржај предмета Када студент испуни услов (положени сви испити) опредељује се за стручно-апликативну област из које жели да ради завршни рад. Завршни рад представља истраживачки рад студента у коме он практично примењује методологију истраживања у области за коју се определио. Студент бира ментора и упућује се у одговарајућу наставну базу где ће обавити истраживање. Ментор помаже студенту и усмерава га приликом: а. опредељивање за стручно-апликативну област из које ће радити завршни рад б. избора и формулисања теме из жељене стручно-апликативне области в. избора метода истраживања г. анализе и обраде добијених резултата д. израде завршног рада на основу резултата добијених у пракси кроз процес истраживања и упоређивања са објављеним подацима на исту тему ђ. избора литературе е. повезивања теорије и праксе у улози струковна медицинска сестра Предвиђен број часова за завршни рад је 90 часова. Завршни рад – истраживачки рад (45 часова): По завршеном истраживању студент припрема завршни рад у писменој форми. Саставни делови завршног рада су: - увод - теоријски део - експериментални део (циљеви, материјал и методе, резултати и дискусија)

- закључак
- предлог мера
- преглед литературе
- прилози (инструменти)

Завршни рад – израда и одбрана (45 часова):

Одбрана рада састоји се од усменог презентовања рада од стране студента, постављања питања од стране чланова комисије и одговора студента на постављена питања.

Методe извођења наставе

Када се студент определи за стручно-апликативну област из које жели да ради завршни рад и одабере ментора, он од стране школе добија потребну документацију и бива упућен у наставну базу где ће обавити истраживање. Истраживање се спроводи од стране студента уз контролу ментора и сарадника. Током израде завршног рада, ментор даје неопходна упутства студенту, упућује га на одређену литературу, помаже при избору метода истраживања, анализе и обраде добијених резултата, извођењу правилних закључака и др. У оквиру овог дела завршног рада студент обавља додатне консултације са ментором, а по потреби и са другим наставницима који се баве проблематиком из области теме завршног рада. Студент и сарадник поштују етичке принципе у процесу истраживања.

Садржај метода у истраживању:

- * интервју
- * рад у оквиру важећих стандарда сестринских и рехабилитационих процедура
- * дијалог/дискусија
- * асистенција
- * саветовање
- * здравствено васпитни рад
- * помагање
- * организација
- * анализа
- * синтеза
- * одабир и обрада података

Оцена знања (максимални број поена 100)

Елементи за оцењивање завршног рада обухватају квалитет, стручну заснованост и актуелност писаног рада, као и оцену усмене одбране рада. Оцена завршног рада улази у укупну просечну оцену успеха студента. Одбрањен завршни рад се оцењује оценом од 6 (шест) до 10 (десет).

Оцена на завршном раду представља збир бодова добијених за:

Завршни рад – истраживачки рад

- процес истраживања и упоређивање резултата добијених у пракси са објављеним подацима на исту тему - **35 поена**
- коректно обрађена литература и статистички обрађени подаци - **15 поена**

Завршни рад – израда и одбрана

- писање рада - **10 поена**
- презентовање рада - **20 поена**
- одговоре на питања у вези са темом пред комисијом - **20 поена**

Врати на почетак табела 5.2